

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Kanttekeningen bij het wetsontwerp over « Probation »

De wet van 14 november 1947, die de toepassing van de voorwaardelijke veroordeling ruimer en soepeler maakte, was de eerste belangrijke wijziging van ons algemeen strafrecht na de tweede wereldoorlog. Zij was nauwelijks enige maanden in werking getreden toen de Minister van Justitie, op 18 mei 1948, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een wetsontwerp neerlegde « waarbij het probation-regime in het strafstelsel wordt ingevoerd » (1). Het was door de leemten van het bestaande strafstelsel ingegeven. Inderdaad, als de rechter overweegt of hij al dan niet voorwaardelijk zal veroordelen, moet hij zich veelal op persoonlijke indrukken verlaten. Objectieve inlichtingen over de persoon die terechtstaat, over zijn milieu en levensomstandigheden ontbreken meestal. Het hoofddoel van het strafdossier en van het verhoor ter terechtzitting is immers het bewijs van het te lastegelegde misdrijf te leveren. Soms heeft de magistratuur die de zaak onderzocht de behoefte gevoeld om iets meer over de persoon van de verdachte te weten. Dan vindt men in het dossier een politieverslag over zijn gedrag, levensgewoonten, enz. Daaruit kan blijken dat de politieofficier ook voor deze kant van de zaak een open oog heeft. Doch meestal leidt het tot de conclusie, dat onderzoeken naar de persoonlijkheid en het milieu de taak waarvoor onze politie is opgeleid te buiten gaan. Wil men de rechter werkelijk over de persoon van de verdachte voorlichten, dan moet men een andere weg inslaan.

Het wetsontwerp van 1948 stelde dus voor, dat een maatschappelijke enquête over het gedrag en het milieu van de verdachte ingesteld zou kunnen worden. Uitdrukkelijk werd voorzien, dat zulks slechts met de instemming van de verdachte zou mogen gebeuren. Er bestaat immers een groot verschil tussen een maatschappelijke enquête en een opsporings- of gerechtelijk onderzoek. Het einddoel en het ideaal van de opsporingen moge het vinden van de waarheid zijn, geen enkele verdachte ontkomt aan de indruk dat het onderzoek « tegen » hem gericht is. Teveel berechtingsleed gaat met het politioneel en strafprocesueel optreden gepaard, om die indruk weg te nemen. De maatschappelijke enquête daarentegen wordt slechts mogelijk en nuttig ten opzichte van een verdachte, die van meet af er van overtuigd is dat zij niet tegen hem wordt ingesteld, doch uiteindelijk tot een beslissing zal leiden die met zijn persoonlijke

toestand rekening houdt en dat zulks hem voordelig is. Meent de verdachte iets van de maatschappelijke enquête te vrezen te hebben, dan mag hij ze weigeren. Vindt hij het echter goed dat men ze instelt en is hij bereid er aan mede te werken, dan is de eerste noodzakelijke voorwaarde voor een goede voorlichting van de rechter aanwezig.

Een tweede belangrijke wijziging werd door het ontwerp van 1948 voorgesteld. De rechter, die een voorwaardelijke veroordeling uitspreekt, zal de bevoegdheid hebben te beslissen dat de veroordeelde gedurende de schorsingstermijn op de proef gesteld zal worden (*probation*) en voorwaarden bepalen die hij moet naleven. Dit betekent een belangrijke verfining van het instituut der voorwaardelijke veroordeling. Tot nog toe beperken de wet en de rechter zich ertoe de veroordeelde te bedreigen met daadwerkelijke strafuitvoering, indien hij gedurende de schorsingstermijn een gevangenisstraf van meer dan één maand oploopt. Het voorschrijven van concrete voorwaarden, aangepast aan het individuele geval, zal aan de voorwaardelijke veroordeling een werkelijke inhoud geven. Voor de veroordeelde zal het een positieve richtlijn en een houvast betekenen, ja zelfs een mogelijkheid tot hulp en steun vanwege diegenen die ervoor zullen zorgen dat hij de gestelde voorwaarden naleeft.

Om het systeem praktisch uitvoerbaar te maken moesten nadere voorzieningen getroffen worden in verband met de maatschappelijke enquête en het naleven van de opgelegde voorwaarden. Daartoe bepaalt het wetsontwerp dat probation-agenten benoemd zullen worden. Het instellen van de enquête, het verslag doen aan de rechter en het toezicht houden over de voorwaardelijk veroordeelden zal hun taak zijn. Zij zullen deze taak vervullen onder de leiding van een probation-commissie. Deze heeft haar zetel in de hoofdplaats van iedere provincie. In haar samenstelling en werking vertoont zij veel gelijkenis met de psychiatrische commissie, zoals wij die sedert de wet van 9 april 1930 kennen.

Tenslotte voorziet het ontwerp van 1948 nog dat de rechter, die iemand voorwaardelijk veroordeelt, deze beslissing wegens slecht gedrag van de betroffene zal kunnen intrekken. Zodra de voorwaardelijke veroordeling een positieve inhoud krijgt, wordt het

nodig deze nieuwe bevoegdheid te geven. Het verval van rechtswege, door het oplopen van meer dan één maand hoofdgevangenisstraf (huidig stelsel), kan niet langer volstaan.

Samenvattend kan van het ontwerp 1948 gezegd worden dat het, onder de naam van probation-regime, een nieuwe en betere regeling van de voorwaardelijke veroordeling wilde invoeren.

Door de ontbinding van de wetgevende kamers kwam dit wetsontwerp te vervallen. De Minister van Justitie nam het weer op en legde het, licht gewijzigd, op 11 november 1952 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers neer ⁽²⁾. De voorgestelde wijzigingen waren van ondergeschikt belang. Daar wij voor het ontwerp 1948 niet tot de details zijn doorgedrongen mogen de detailwijzigingen van 1952 hier eveneens onbesproken blijven. Wij noteren dat een nieuwe ontbinding der kamers ook dit ontwerp deed vervallen. Doch dit verval werd bij de wet van 14 januari 1955 opgeheven.

* * *

In het voorjaar 1955 werd het hierboven geschetst stelsel in de Commissie voor Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers besproken. Verschillende leden merkten op dat, hoewel de tekst van probation sprak, het invoeren van het eigenlijke probation-stelsel niet werd voorgesteld. Zij spraken de wens uit, dat een nieuw ontwerp tegelijk de voorwaardelijke veroordeling en de echte probation zou behandelen.

De opmerking van deze commissieleden was juist. Men herinnere zich dat de probation meer dan een eeuw geleden ontstaan is in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, van waar men de probation-gedachte heeft overgenomen. Het eigen kenmerk van dit stelsel is, dat de rechter weliswaar de verdachte aan het telastegelegde schuldig verklaart doch niet tot strafoplegging overgaat, mits de veroordeelde zich aan zekere voorwaarden en aan het toezicht van een « probation-officier » onderwerpt. Bij probation komt het dus niet eens tot een voorwaardelijke veroordeling naar Belgisch model. De taak van de rechter wordt, zoals in het Engels-Amerikaanse recht gebruikelijk is, in twee fazes gesplitst: de schuldigverklaring (*conviction*) en het uitspreken van de sanctie (*sentence*). Bij probation doet de rechter wel het eerste, doch het andere doet hij voorwaardelijk niet, in de hoop dat het gedrag van de betroffene zo zal zijn dat hij de sanctie ook nooit zal moeten uitspreken.

Was de wens van deze leden der Commissie voor Justitie, tot het invoeren van de eigenlijke probation, ook opportuun? De lezer weet, dat ons Openbaar Ministerie sedert meer dan tien jaar officieus tot probation-proefnemingen overgaat, bepaaldelijk in het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent en in het arrondissement Brussel ⁽³⁾. Daar het O.M. het recht heeft een zaak om opportuniteitsredenen te seponeren, mag het aan die beslissing ook zekere voorwaarden verbinden. Aldus werd in tal van zaken, waarvan sommige vrij ernstig waren, van verdachten verkregen dat zij zich vrijwillig aan het toezicht van een « voogd » zouden onderwerpen en bepaalde voorwaarden naleven, verschillend naargelang het geval. In die omstandigheden verklaarde het O.M. zich bereid de zaak niet te vervolgen. Nu deze experimenten, ondanks enige mislukkingen, geslaagd zijn, is de kwestie der probation in België rijp geworden. Het staat vast, dat een aantal verdachten op het rechte pad kunnen worden gehouden zonder dat men ze blootstelt

aan de nadelen van vervolging en straf, waardoor misschien voorgoed gebroken kunnen worden. Doch mogelijkheid om een geval op deze wijze op te los, bestaat niet noodzakelijk op een ogenblik dat i O.M. nog dominus litis is. Als die mogelijkheid in een latere fase van het strafproces wel gegeven is, kan het nut hebben dat de rechter, voor wie de zaak reeds aanhangig is, de feiten bewezen verklaart voorwaarden bepaalt waaronder hij van bestraffing zal afzien.

Na de bespreking in de Commissie voor Justitie heeft de Minister het ontwerp opnieuw in behandeling genomen. Dit leidde tot een nieuw wetsontwerp, op 20 november 1956 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers neergelegd ⁽⁴⁾. Van dit technisch en ingewikkeld ontwerp, waarover de Raad van State een uitvoerig advies heeft gegeven, willen wij hieronder slechts de voornaamste bepalingen samenvatten.

Het nieuwe t.o.v. de vroegere ontwerpen is, dat alle strafrechtbanken, behalve de hoven van assisen, bevoegdheid zullen krijgen tot « het opschorten van de uitspraak der veroordeling ».

Na bewezenverklaring van het telastegelegde en eventuele veroordeling tot bijzondere verbeurdverklaring, teruggave en schadevergoeding, zouden zij de veroordeling tot straf mogen opschorten voor een termijn van één tot vijf jaar ⁽⁵⁾. Al deze rechtbanken behalve de Politierechtbank, kunnen (facultatief) deze beslissing afhankelijk maken van een verbintenis aan te gaan door de verdachte, dat hij zekere probation-voorwaarden zal naleven zoals de rechter zal bepaalt.

Hiermede wordt dus het invoeren van de eigenlijke probation voorgesteld. Wij onderstrepen, dat zij niet zonder formele instemming van de verdachte, die nooit bij verstek, mogelijk is. Zonder zijn medewerking immers kan men niet pogen hem te redden.

Nochtans is het toepassingsgebied van dit opschorten der uitspraak beperkt. De verdachte mag tevoren niet veroordeeld geweest zijn tot een criminele straf of tot een correctionele hoofdgevangenisstraf. Voorts het feit waarvoor hij thans terechtstaat moet de rechter oordelen, als het ooit tot een straf zou komen niet meer dan twee jaar gevangenisstraf te moeten opleggen.

Naast deze eigenlijke probation-maatregel, voorziet het ontwerp 1956 een verruiming van de voorwaardelijke veroordeling. De huidige regeling blijft voortbestaan. Bovendien mogen alle rechtbanken, behalve de Politierechtbank, ook nog voorwaardelijk veroordelen met oplegging van bijzondere voorwaarden, als de verdachte bereid is deze na te leven. In dit geval zal de uitgesproken sanctie zelfs tot het maximum van de correctionele straffen mogen gaan. En de enige voorwaarde, wat de antecedenten betreft, is dat de verdachte tevoren geen criminele straf heeft opgelopen. Met een zo ruime regeling bereikt men zeker de grens van waar af de algemene preventie dwingend eisen begint te stellen.

Wat het probation-werk betreft voorziet het ontwerp 1956, zoals de vroegere ontwerpen, probation-agenten en probation-commissies.

De eerste taak van de probation-agenten is het inlichten van de gerechtelijke overheden door een maatschappelijke enquête, telkens als deze hun gevraagd wordt en de betroffene daarmede instemt. Verder moeten zij op effectieve wijze de onder probation gestelden volgen en de probation-commissies over de gang van zaken inlichten. Zeer veel zal van het gehalte en de toewijding van de probation-agenten afhangen. Waarschijnlijk zal het huidige korps van

maatschappelijke assistenten bij het gevangeniswezen de eerste kern worden van een meer uitgebreide dienst van probation-agenten.

De probation-commissie zal bestaan uit een effectief of eremagistraat, een advocaat, een geneesheer en een ambtenaar of gewezen ambtenaar. Zij heeft ook een secretaris. De Procureur des Konings woont haar vergaderingen bij en heeft raadgevende stem. De zetel der commissie is de hoofdplaats der provincie. Het is haar taak voor ieder probation-geval een probation-agent aan te duiden. Zij is ook bevoegd om de bijzondere voorwaarden, die de rechter stelde, nader te bepalen en aan de omstandigheden aan te passen zonder ze te mogen verscherpen. Zij mag zelfs die voorwaarden geheel of ten dele schorsen, telkens als het gedrag van de betroffene beter wordt. Iedere wijziging of schorsing van de voorwaarden geeft aanleiding tot het oproepen van de betroffene voor de commissie en geeft hem, zoals aan het Openbaar Ministerie, het recht om in hoger beroep te komen bij het gerecht dat de probation heeft gelast. In geval van nieuwe vervolgingen doet de commissie aan de rechter verslag over het verloop der vroegere probation.

De vraag rijst of een dergelijke commissie geen nutteloze verzwarende betekend van een systeem dat uiteraard zo eenvoudig en zo soepel mogelijk zou moeten zijn. Men stelle zich het geval voor van de onder probation gestelde die zich naar een ex-centrisch gelegen provinciehoofdplaats moet begeven, wil hij zijn rechten uitoefenen, en die bij betwisting en hoger beroep bovendien nog voor de rechter moet verschijnen die hem onder probation stelde. Daar het toch die rechter is, die uiteindelijk te beslissen heeft, kan men hem beter direct daartoe bevoegd maken zonder de omweg langs de commissie te maken. Wat het aanduiden van een probation-agent betreft, dit zal de rechter even goed doen als een commissie. Deze laatste kan dus beter wegvallen. Wij hebben toch nooit behoefte gevoeld aan een speciale commissie om de maatregelen van de Kinderrechter uit te voeren. En door een schijnbare analogie met de psychiatrische commissies moet men zich niet laten misleiden. De toestand is zelfs geheel verschillend. Een psychiatrische commissie komt slechts tussen wanneer de rechter de internering gelastte, d.w.z. wanneer hij reeds zijn laatste woord heeft gesproken. In het geval van probation gaat het daarentegen om zaken die eventueel nog voor de rechter zullen terugkomen opdat hij de eindbeslissing zou nemen. Die beslissing zal juist uitvallen als de rechter het verloop van de probation goed heeft kunnen volgen.

Belangrijk zijn nog de bepalingen van het ontwerp van 1956 over het intrekken van de probation-maatregelen. Immers, geen probation noch voorwaardelijke veroordeling is denkbaar zonder stok achter de deur.

De opgeschorte uitspraak der straf vervalt van rechtswege als de betroffene, tijdens de proeftijd, een criminele straf of een correctionele hoofdgevangenisstraf oploopt. Er moet dus voor de vroeger begane feiten, die tot probation geleid hadden, nog een straf opgelegd worden. Wij weten reeds dat die straf nooit hoger zal kunnen zijn dan twee jaar, want anders was de probation niet toegelaten. Het wetsontwerp maakt de rechter, voor wie het nieuw misdrijf komt, bevoegd om de straf voor de vroegere feiten op te leggen. Wanneer echter die tweede rechter de Politie-rechtbank of een militair gerecht is, moet het mislukt probation-geval verder behandeld worden door de eerste rechter, telkens als de feiten buiten de bevoegdheid der militaire rechtbanken of der politierecht-

banken vallen. Buiten deze uitzonderingen is het beginsel dus: verschijning voor één rechtbank, die echter een andere kan zijn dan de eerste. Dit heeft voor en tegen. Voor alle partijen is één enkele procedure gemakkelijker dan twee. Doch, als de tweede zaak voor een andere rechtbank komt dan de eerste, bestaat de kans dat de laatste rechter de juiste draagwijdte van het eerste delict in een streek, die hij niet kent, verkeerd beoordeelt. Of nog, dat het vroeger feit teveel bekeken wordt in het licht van het nieuw misdrijf. Hoe dan ook, men zal attent moeten zijn op het gevaar dat schuilt in het vonnis vellen op stukken.

De opgeschorte uitspraak mag ook ingetrokken worden bij slecht gedrag of inbreuk op de gestelde voorwaarden. Deze intrekking is facultatief en uit te spreken door het gerecht dat de probation gelast heeft. Het staat die rechter vrij de gevorderde intrekking af te wijzen. Hij mag ook de probation handhaven, doch de vroegere voorwaarden wijzigen. Hij mag tenslotte de probation intrekken en de straf uitspreken.

Ook voor de voorwaardelijke veroordeling bestaat een intrekking van rechtswege. Zij vervalt door het oplopen van meer dan één maand hoofdgevangenisstraf, zonder uitstel opgelegd. Is de nieuwe veroordeling voorwaardelijk met probation, dan kunnen door de laatste rechter voor de vroegere voorwaardelijke veroordeling probation-voorwaarden opgelegd, of reeds opgelegde voorwaarden gewijzigd worden.

Bij slecht gedrag of inbreuk op de gestelde voorwaarden bestaat ook mogelijkheid tot intrekking der voorwaardelijke veroordeling, door het gerecht dat ze heeft uitgesproken.

* * *

Na deze bondige ontleding van onze probation-ontwerpen, waarbij wij opzettelijk tal van technische details terzijde lieten, is de vraag wat er geworden is de officieuze probation, zoals deze thans door menig parket wordt toegepast. In de behandelde wetsontwerpen wordt er niet over gesproken. De Memorie van Toelichting bij het ontwerp van 1956 verklaart, dat de officieuze probation « bemoedigende uitslagen heeft gegeven » en dat « de gepastheid ervan niet kan betwist worden ». Het ware dus volkomen onjuist uit het stilzwijgen van het ontwerp af te leiden, dat het de bedoeling is de probation-gedachte eerst in de rechtpleging ter terechtzitting tot gelding te laten komen.

Wij menen intendeel dat, in de gevallen die zich tot probation lenen, deze maatregel in beginsel door de parketten moet worden georganiseerd en dat de probation door de rechtbanken gelast eerder uitzondering moet blijven. De reden hiervan ligt voor de hand. In de gevallen waar de straf zich ter wille van de openbare orde niet dwingend opdringt, wil men aan verdachten die voor verbetering vatbaar zijn de schadelijke nevenwerkingen van de straf besparen. Bedoeld worden bijvoorbeeld: het verliezen van werk, het nutteloos verliezen van een reputatie die ook voor de eenvoudigste man een waardevol iets is, de ontwrichting van het gezinsleven, het verlies van het ontzag dat kinderen tegenover hun ouders hebben. Nu moet men er zich wel rekenschap van geven, dat deze nevenwerkingen niet alleen volgen uit de straf als zodanig, doch veelal reeds uit het louter verschijnen voor een rechtbank, jazelfs wanneer deze geen straf uitspreekt. De soms als grap gebruikte uitdrukking, « er bestaat een vrijspraak ten laste van X », bevat meer dan loutere ironie. Er zijn dus redenen opdat de voor probation vatbare gevallen zoveel mogelijk door het parket zouden worden ondervangen.

Heeft het wetsontwerp van 1956 dan weinig praktische betekenis? Allerminst. Er zullen steeds gevallen zijn waar de mogelijkheid voor probation slechts ter terechtzitting blijkt, soms zelfs in tweede aanleg. Het is dus gewenst dat ook aan de rechter bevoegdheid gegeven worde om de gepaste maatregel te treffen. De beperkte keuze van sancties die thans ter beschikking staat is soms een hinder voor de goede rechtstoepassing. Men weet dat een enkele keer heil gezocht wordt in het onbepaald verdagen van een zaak tot aan de verjaring toe, of in het niet-dagvaarden van iemand die reeds naar de rechtbank is verwezen of die hoger beroep heeft aangetekend. Dergelijke middelen zijn een testimonium paupertatis en lijken teveel op een doofpotprocedure, die de Justitie niet siert. Een goede wet op de probation zal hieraan kunnen verhelpen.

* * *

Deze beschouwingen werden geschreven na een inleiding over de probation-ontwerpen, gehouden op de algemene vergadering van het Vlaams Rechtsgenoot-

schap te Leuven. Ideeën die tijdens het debat naar voren werden gebracht zijn met eigen opvattingen erin verwerkt. Het geheel wordt aan de lezers van het Rechtskundig Weekblad voorgelegd, om in een ruime kring belangstelling te wekken voor een actueel onderwerp, dat sinds jaren op de parlementaire wachtlijst staat.

Prof. J. RUBBRECHT

(1) *Parlementaire Bescheiden*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zitting 1947-1948, Bescheid N° 469.

(2) *Ibidem*, Zitting 1952-1953, Bescheid N° 11.

(3) H. Bekaert, *Ben probation-proefneming*, in *Rechtskundig Weekblad*, 1948-1949, kol. 33-52; C.J. Vanhoudt, *Beginnelen van sociale criminele prophylaxe*, dl I, Brussel, 1953, blz. 136-151; P. Marchand - M. Massion - Verniory, *La probation préjudiciaire (l'expérience du Parquet de Bruxelles)*, in *Revue de droit pénal et de criminologie*, 1957-1958, blz. 712-730; J. Constant, *Le sursis et la probation dans les projets de loi français et belge*, *ibidem*, 1956-1957, blz. 871-910; R. Charles, *Toepassingsmodaliteiten van probation. Juridische problemen*, in *Criminologisch Tijdschrift*, Afl. 5, 1958, blz. 56-80.

(4) *Parlementaire Bescheiden*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Zitting 1956-1957, Bescheid N° 598 n° 1.

(5) Men merke op dat in dit stelsel een burgerlijke vordering, ingesteld voor de burgerlijke rechter, niet zal stuiten op de exceptie «le crimiel tient le civil en état».

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

11e kamer, — 1 januari 1957.

Voorzitter: M. Vandermersch..

Raadsheer-Verslaggever: M. Delahaye.

Advocaat-generaal: M. Depelchin.

Natuurlijk kind. — Niet nakoming van verplichtingen krachtens de artikelen 340 b en 340 c B.W. — Erkenning van het kind door een derde. Strafbaarheid krachtens artikel 391 bis W.v.s.

De bepaling van het tweede lid van artikel 391 bis W.v.s., waarbij de niet-nakoming onder de in het vorige lid gestelde voorwaarden van de verplichtingen, die het voorwerp uitmaken van de artikelen 340 b en 340 c van het B.W., strafbaar wordt gesteld, is niet gegrond op het bestaan van een familieband tussen de schuldenaar en de schuldeiser van de krachtens laatstgenoemde artikelen toegekende bedragen.

De gegrondheid van de krachtens de artikelen 340 b en 340 c B.W. gewezen beslissing is anderdeels niet voorwaarde voor het bestaan van het in artikel 391 bis W.v.s. omschreven misdrijf; dit misdrijf bestaat in hoofdzaak en uitsluitend in de vrijwillige niet-uitvoering gedurende meer dan twee maanden van dergelijke beslissing, indien deze niet meer voor verzet of hoger beroep vatbaar is.

Hieruit volgt, dat het bestreden arrest wettelijk en zonder tegenstrijdigheid in zijn motieven aan de ene kant heeft kunnen overwegen, dat de erkenning van een natuurlijk kind in principieel een verklarende werking heeft, en aan de andere kant uitwerking heeft kunnen ontzeggen aan de door een derde gedane erkenning van het vaderschap, met betrekking tot de toepassing van artikel 391 bis W.v.s. ten aanzien van het tijdperk, dat aan die erkenning is voorafgegaan.

De Cocke E. t/ De Naeyer S.

Gelet op het bestreden arrest, op 31 december 1956 door het Hof van Beroep te Gent gewezen;

Over het middel: schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 391bis van het Strafwetboek, 340b en 340c B.W., doordat het bestreden arrest aanlegger veroordeelt om, zoals bepaald in artikel 391bis voornoemd, vrijwillig in gebreke te zijn gebleven: a) de termijnen van een onderhoudsgeld ten voordele van het kind De Naeyer Maurice te kwijten; b) de kraamkosten te betalen aan de moeder van dit kind, tot welke betaling hij door een arrest dd. 23 april 1955 van het Hof van Beroep te Gent veroordeeld werd, niettegenstaande de burgerlijke partij op 4 mei 1956 in het huwelijk getreden is met de genaamde D.W., die voormeld kind erkend en gewettigd heeft, dan wanneer de erkenning en wettiging door een derde, andere dan de persoon die op grond van artikel 340b en c B.W. aangesproken wordt, een verklarend uitwissel heeft, waardoor het vaderschap over het kind vanaf de geboorte vaststaat in hoofde van degene die het kind erkende en elke ten laste van een derde op grond van artikel 340 b en c B.W. uitgesproken veroordeling ab initio ongedaan maakt, zodat geen rechterlijke uitspraak in de zin van artikel 391bis Sw. meer bestaat en derhalve geen strafbare inbreuk meer voorhanden is, en dan wanneer het bestreden arrest op strijdige motieven steunt waar het beslist enerzijds dat de erkenning van een natuurlijk kind door een derde een verklarende uitwerking heeft en anderzijds dat zij slechts vanaf de datum van de erkenning haar uitwerksels kan hebben;

Overwegende dat aanlegger bij het bestreden arrest en bij toepassing van artikel 391bis S.w. veroordeeld wordt om, tussen 23 mei 1955 en 4 mei 1956, na door een gerechtelijke uitspraak, gevelid bij toepassing van de artikelen 340b en 340c B.W. en waartegen geen verzet of hoger beroep meer openstond, te zijn veroordeeld geworden: a) om een uitkering tot onderhoud voor het kind D.M.; en b) om de door de bevalling veroorzaakte kosten aan verweerster te betalen, meer dan twee maanden vrijwillig in gebreke

te zijn gebleven de termijnen ervan te kwijten en de kosten van bevalling uit te keren;

Dat, volgens de vaststellingen van het arrest, de datum van 4 mei 1956 de datum is waarop het kind D.M. door een genaamde D.W. erkend werd;

Overwegende dat de bepaling van het tweede lid van artikel 391bis S.w., waarbij de niet uitvoering, onder de in het vorig lid gestelde voorwaarden van de verplichtingen welke het voorwerp van de artikelen 340b en 340c B.W. uitmaken strafbaar gesteld wordt, niet gegrond is op het bestaan van een familieband tussen de schuldenaar en de schuldeiser der bij toepassing van laatstgenoemde artikelen toegekende sommen;

Overwegende anderzijds, dat de gegrondheid van de beslissing, gewezen bij toepassing van de artikelen 340b en 340c B.W., geen voorwaarde is tot het bestaan van het misdrijf omschreven in art. 391bis S.w.; dat dit misdrijf hoofdzakelijk en uitsluitend bestaat in de vrijwillige niet-uitvoering, gedurende meer dan twee maanden, van dergelijke beslissing indien zij niet meer voor verzet of hoger beroep vatbaar is;

Overwegende dat hieruit volgt dat het bestreden arrest wettelijk, en zonder strijdigheid in zijn motieven, enerzijds, heeft kunnen beschouwen, dat de erkenning van een natuurlijk kind in principe een verklarende uitwerking heeft en, anderzijds, met betrekking tot de toepassing van artikel 391bis S.w., ten aanzien van het tijdperk dat aan de ter zake door een derde gedane erkenning van het vaderschap voorafging, aan gezegde erkenning uitwerking heeft kunnen ontzeggen;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

II. In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke vordering gewezen :

Overwegende dat aanlegger geen bijzonder middel doet gelden;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e kamer. — 21 februari 1958.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadshere-Verslaggever : M. van Beirs.

Advocaat-eneraal : M. Depelchin.

Advokaat : Mr Veldekens.

Cassatie. — Niet ontvankelijkheid van cassatiemiddel wegens niet aanhaling van een wetsartikel, waarvan het middel de schending impliceert.

Een cassatiemiddel, dat een bepaald wetsartikel niet aanhaalt, hoewel het de schending ervan impliceert, voldoet niet aan het voorschrift van artikel 9 van de wet van 25 februari 1955 op de cassatieprocedure in burgerlijke zaken, welke bepaling van openbare orde is, zodat het middel niet ontvankelijk is.

Scholtes t/ N.V. Brasserie de Koekelberg e.a.

Over het eerste en het derde middel samengevoegd : het eerste afgeleid uit de schending van de artikelen 1317, 1319, 1320 en 1322 van het burgerlijk wetboek, van de bewijskracht van de conclusies, alsook van artikel 97 der Grondwet. (Zonder belang).

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van de artikelen 6 van het burgerlijk wetboek en 11 paragraaf 1 der wet van 30 april 1951 op de handels- huurovereenkomsten doordat het bestreden vonnis steunt, om de beslissende exceptie, bijkomend bij conclusies opgeworpen door huidige aanlegger, af te wijzen, op de stilzwijgende doch noodzakelijke mening dat de partijen te allen tijde zich op de wettelijke schuldvernieuwing van voormeld artikel 11, paragraaf 1 kunnen beroepen, zelfs indien zij voorheen met gemeen overleg ervan afgezien hebben ten voordele van andere bepalingen welke uit een overeenkomst zijn ontstaan, en dat de rechter die schuldvernieuwing en haar gevolgen in elke onderstelling moet aannemen, hetzij in het kort dat gezegd artikel 11, paragraaf 1 van openbare orde is ;

dan wanneer het vaststaat dat die bepaling, welke slechts tot doel heeft de private belangen te beschermen, niet van openbare orde is, ondanks haar dwingend karakter, derwijze dat de overeenkomsten die ervan afwijken slechts nietig zijn door een betrekkelijke nietigheid en dat die afwijkende overeenkomsten kunnen bevestigd worden door de partijen welke de wetgever beoogd heeft te beschermen ;

Overwegende dat het middel slechts door aanlegger wordt ingeroepen omdat, zoals uit zijn uiteenzetting zelf blijkt, dit middel ten opzichte van de bestreden beslissing het bezwaar impliceert de contractuele clausules geweigerd te hebben toe te passen :

Dat de beweerde schending van artikel 11 vervat in de wet van 30 april 1951, al lag zij ten gronde van de schending van artikel 1134 van het burgerlijk wetboek waaruit de schending van de rechten van aanlegger zou vloeien, zich niet in de plaats stelt van de miskenning van die laatste bepaling ;

Overwegende dat het middel, dat artikel 1134 van het burgerlijk wetboek niet aanduidt, hoewel het er de schending van impliceert, niet voldoet aan het voorschrift van artikel 9 der wet van 25 februari 1955 betreffende de rechtspleging in cassatie in burgerlijke zaken, bepaling van openbare orde ; dat het bijgevolg niet ontvankelijk is ;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 29 juni 1958.

Voorzitter : M. Devaux.

Raadsheren : MM. Somerhausen en De Bock.

Substituut Auditeur-generaal : M. Lenaerts.

Advocaten : Mrs H. Simont en De Smet.

Sociaal recht. — Ziekte- en invaliditeitsverzekering. — Koninklijke besluiten van 22 september 1955 en 14 juli 1956. — Verhouding tussen verzekering en geneesheer. — Vrijwillige medewerking aan openbare dienst.

Bepalingen betreffende verhouding tussen verzekering en geneesheer niet strijdig met de wet op de Orde der Geneesheren noch met de gelijkheid gewaarborgd door artikel 6 Grondwet. — Eedaflegging van controleurs in handen van Minister van Arbeid. — Gedwongen aflevering van bescheiden. — Lijst van specialisten. — Tuchtmaatregelen en sancties. — Beroepsgeheim. — Oprichting van nationaal comité.

De bepalingen voorzien in de koninklijke besluiten van 22 september 1955 en 14 juli 1956 tot regeling van de verhouding tussen de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de geneesheren zijn niet in strijd, noch met de wet, die de Orde van geneesheren opricht, noch met de gelijkheid tussen degenen die het beroep van geneesheer uitoefenen, gelijkheid gewaarborgd door art. 6 van de Grondwet.

De geneesheer, die aanvaardt verplicht verzekerden te verzorgen, werkt vrijwillig mede aan een openbare dienst en de normen, die zijn verhouding tot deze dienst regelen, zijn volledig onderscheiden van de deontologie die opgelegd wordt door de Orde der Geneesheren.

De eedaflegging van controleurs in handen van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is niet onwettig; de uitvoerende macht bepaalt ten overstaan van welke overheid een ambtseed wordt afgelegd.

Het verplicht afleveren van bescheiden wordt alleen opgelegd aan de geneesheer die er in toestemt de door de verzekering betaalde verzorging te verstrekken; er wordt aan de geneesheren geen enkele gedwongen medewerking opgelegd.

Het opmaken door de administratie van een lijst van geneesheren-specialisten is niet onwettig; het is enkel een waarborg tegen willekeurige aanwijzingen en de door de administratie als specialisten aangewezen geneesheren zijn niet gemachtigd de titel te voeren van geneesheer-specialist buiten de wettelijke of deontologische regelen die zij in de uitoefening van hun beroep in acht moeten nemen.

Het voorzien van tuchtmaatregelen en sancties tegen de geneesheren die de bepalingen van de koninklijke besluiten overtreden, zoals de ontzegging van terugbetaling en zelfs de uitsluiting uit de verzekering, zijn niet onwettig. Zij gelden enkel voor de geneesheren die zich vrijwillig tot medewerking aan de ziekteverzekering verbonden hebben en die dan ook verplicht zijn de reglementaire bepalingen na te komen. Een uitsluiting uit de verzekering brengt niet in het minst verbod mede tot uitoefening van de vrije geneeskunde.

Het feit dat administratieve lichamen gelast zijn te oordelen over betwistingen betreffende maatregelen getroffen door de geneesheer-adviseur of door de geneesheer-controleur brengt niet met zich mede dat aldus burgerlijke rechten aan administratieve rechtscolleges onderworpen worden; er werd enkel een procedure ingesteld om de behandelende geneesheer de gelegenheid te geven de getroffen maatregelen door een geneesheer-adviseur of een geneesheer-controleur tegen te spreken. Hierin ligt niets onwettigs.

Het beroepsgeheim van de geneesheer wordt niet geschonden door de mededelingen welke hij gehouden is te doen aan de geneesheren-adviseurs of aan de geneesheren-controleurs, daar deze zelf door het beroepsgeheim zijn gebonden.

De instelling van een Nationaal Comité, waarvan drie werkende en drie plaatsvervangende leden, dokters in de geneeskunde door de Koning worden benoemd uit de kandidaten, die door de representatieve organisaties van het geneesherenkorps worden voorgedragen, kan niet a priori beschouwd worden als zijnde behept met machtsoverschrijding.

Het tweede lid van art. 36 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 heeft op onwettige wijze door subdelegatie aan de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg een bevoegdheid overgedragen

welke de besluitwet van 28 december 1944, aan de Koning heeft voorbehouden; deze subdelegatie is onwettig en het artikel dient vernietigd.

Het algemeen Belgisch Geneesherenverbond, M. Lust,
P. Glorieux, J. Goethals-Borin t/
Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg

Arrest Nr 6371.

Overwegende dat verzoekers, het Algemeen Belgisch Geneesherenverbond, Maurice Lust, Pierre Glorieux en Jean Goethals-Borin, in hun beroep onder Nr A.6072/III-2518 de nietigverklaring vorderen van de artikelen 3, 40, 41, 49, 50, 68 tot 72, 81, 82, 123 tot 126, 132 tot 144 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 tot regeling van de ziekte- en invaliditeitsverzekering en van de bij toepassing van die artikelen genomen ministeriële besluiten; dat dezelfde verzoekers, met uitzondering van Maurice Lust, in de zaak nr A.6721/III-2718 de nietigverklaring vorderen van de artikelen 4, 6, 11 tot 13, 16, 18, 19, 20, 31 tot 33 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956, die de artikelen 31 tot 33, 41, 49, 50, 68, 69, 72, 81, 125, 126 en 132 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 hebben gewijzigd en daarin artikel 49-bis hebben ingevoegd; dat zij in hetzelfde beroep ook de nietigverklaring vorderen van artikel 36, tweede lid, van genoemd koninklijk besluit van 14 juli 1956;

Overwegende dat verzoekers niet betogen, dat de door het koninklijk besluit van 14 juli 1956 opgeheven bepalingen zijn toegepast, en er zich niet op beroepen, dat zij bij de vernietiging van die bepalingen belang hebben; dat er aanleiding is beide beroepen samen te voegen en alleen die middelen te onderzoeken welke tegen de thans geldende bepalingen worden aangevoerd;

Overwegende dat de tegenpartij geen dossier en geen memorie van antwoord heeft ingediend; dat verzoekers zich niet tegen de bestreden bepalingen keren op grond van het feit, dat niet aan vormvereisten zou zijn voldaan, en dat zij niet om mededeling van het dossier of van enig voor het onderzoek van hun beroep noodzakelijk geacht document hebben verzocht;

Ten aanzien van artikel 40 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 en van de artikelen 41, 49, 49bis, 50 en 126 van hetzelfde besluit, zoals zij luiden ingevolge de artikelen 6, 11, 12 en 32 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956;

Overwegende dat verzoekers betogen, dat deze bepalingen in strijd zijn met artikel 4 van de wet van 25 juli 1938 tot oprichting van de Orde der Geneesheren, en met artikel 6 van de Grondwet, in zover zij «afbreuk doen aan de gelijkheid tussen degenen die het beroep van geneesheer uitoefenen, door de Hoge Raad voor het geneeskundig toezicht te machtigen om ten aanzien van de geneesheren van verzekeringsinstellingen een andere plichtenleer toe te passen dan voor alle leden van het geneesherenkorps geldt »;

Overwegende dat een geneesheer die aanvaardt verplicht verzekerden te verzorgen, vrijwillig medewerkt met een openbare dienst; dat hij, als hij aanvaardt mede te werken met de dienst van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, zich door die aanvaarding zelf verbindt niets te ondernemen dat aan de goede werking van deze dienst afbreuk mocht doen, en dat het zaak van de voor de goede werking van de dienst verant-

woordelijke instellingen is, toe te zien dat de in het belang van de dienst gestelde regelen in acht worden genomen;

Overwegende dat de wet van 25 juli 1938 tot oprichting van de Orde der Geneesheren de raden der Orde gelast «de regelen van de geneeskundige plichtenleer, de eer, de kiesheid en de waardigheid der leden van de Orde, in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep, te handhaven», maar niet, de regelen te handhaven waartoe het in dienst treden van geneesheren bij instellingen voor verplichte verzekering aanleiding geeft; dat de artikelen 40 en 41, wanneer zij bij het Rijksfonds een college genoemd «Hoge Raad voor geneeskundig toezicht op de ziekten en invaliditeitsverzekering» instellen, dat artikel 49, wanneer het dit college opdracht geeft «er over te waken dat de adviserende geneesheren der verzekeringsorganismen hun functies uitoefenen met recht-schapenheid en overeenkomstig de verzekeringsrege-len», dat artikel 49-bis, wanneer het dit college belast met het instellen van de nodige onderzoeken volgens de overeenkomstig artikel 50 vast te stellen regelen, en dat artikel 126, wanneer het ditzelfde college belast met het vaststellen van het statuut van de geneesheren-adviseurs en van «de verhoudingen van deontologische en disciplinaire aard tussen de Hoge Raad voor geneeskundig toezicht en de adviserende geneesheren en de verplichtingen van dezen te dien opzichte», dat al deze artikelen geen enkele overheid machtigen tot het wijzigen of tegenspreken van de regelen van de plichtenleer der geneesheren, op de handhaving waarvan de raden van de Orde der Geneesheren hebben toe te zien; dat zij erop gericht zijn, onder bijzondere waarborg voor de betrokkenen, de geneesheren-adviseurs de verplichtingen te doen nakomen welke de goede werking van de openbare dienst van de ziekte- en invaliditeitsverzekering hen oplegt; dat de bestreden bepalingen noch met artikel 4 van de wet van 25 juli 1938, noch met artikel 6 van de Grondwet in strijd zijn;

Overwegende dat verzoekers zich tegen artikel 49-bis in het bijzonder beroepen op overtreding van artikel 127 van de Grondwet, inzonder dit in zijn vierde lid de geneesheren-controleurs verplicht, de eed af te leggen in handen van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, terwijl evengenoemd artikel 127 bepaalt: «Geen eed kan worden opgelegd dan uit kracht van de wet. Deze stelt het formulier vast»;

Overwegende dat het decreet van 20 juli 1831 betreffende de eed bij het in werking treden van de vertegenwoordigde grondwettelijke monarchie, bepaalt: «Al de ambtenaren van het gerecht en van het bestuur... en, in 't algemeen, al de ingezetenen belast met enig openbaar ambt of enige openbare dienst, zijn verplicht, alvorens hun betrekking te aanvaarden, de eed af te leggen in de volgende bewoordingen...»; dat deze verplichting geldt voor alle burgers die met een openbare dienst zijn belast; dat geneesheren-controleurs ambtenaren zijn van het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, die door de Koning worden benoemd (artikel 49), onder het rechtstreeks gezag en onder de leiding staan van de Hoge Raad voor het geneeskundig toezicht (artikelen 49 en 124), door het Rijksfonds worden bezoldigd (artikel 124) en onderworpen zijn aan een bijzonder, door de Koning of door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg vastgesteld statuut (artikel 124); dat hun verplichting tot eedaflegging rechtsgrond vindt in het decreet van 20 juli 1831; dat artikel 3 van dit decreet, dat bepaalt dat de in artikel 2 voorgeschreven eed wordt afgelegd

vóór de, door de bestaande wetten daartoe aangewezen overheid en op de tot nu toe in acht genomen wijze, de uitvoerende macht niet verhindert in het stilzwijgen van die wetten te voorzien en de gemachtigden aan te duiden ten overstaan van wie de eed moet worden afgelegd; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Overwegende dat artikel 13 niets meer doet dan in artikel 56 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 de verwijzing naar artikel 49 vervangen door een verwijzing naar artikel 49-bis; dat artikel 49-bis niet is vernietigd en dat geen uitsluitend op artikel 13 betrekking hebbend middel wordt aangevoerd;

Ten aanzien van artikel 68 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, zoals het luidt ingevolge artikel 16 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956.

Overwegende dat verzoekers in hun eerste beroep hun grieven vooral grondten op het door dit artikel ingevoerde stelsel van de «derde - betaler» dat het nieuwe artikel 68 dit stelsel niet overneemt; dat verzoekers betogen, dat de nieuwe bepaling welke «ieder geneesheer die niet individueel gebonden is door een medisch-mutualistische overeenkomst, verplicht aan de verzekerde een vereenzelvigbaar bescheid af te leveren dat voor gans het Rijk gelijkvormig is», een verplichting invoert, die niet overeen te brengen is met de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gewijzigd bij de wetten van 14 juli 1955 en 4 juli 1956;

Overwegende dat artikel 68 de verplichting welke het voorschrijft alleen oplegt aan iedere verzekerings-medewerker, al dan niet arts, met het gevolg dat de verzekerde die dat bescheid niet overlegt, geen recht heeft op terugbetaling door de verzekeringsinstelling; dat het eerste lid van artikel 68, volgens hetwelk de verzekerde steeds «de arts mag raadplegen die hij kiest, zelfs indien die arts niet individueel gebonden is door een in toepassing van artikel 48 afgesloten overeenkomst», niet betekent dat die geneesheer, afgezien van de deontologische regelen van zijn beroep, gehouden is tot het verzorgen van iemand die niet de verbintenis zou opnemen hem zelf te betalen; dat alleen de geneesheer die erin toestemt de door de verzekering betaalde verzorging te verstrekken, de bescheiden moet afgeven welke de zieke nodig heeft om voor die verzekering in aanmerking te komen; dat dit de enige betekenis van de bestreden bepaling is, dat een geneesheer, als hij een verzekerde verzorgt, die aanvaardt dat hij dit zal doen buiten de bemiddeling van de verzekering om, geen medewerker van deze openbare dienst is en geen bescheiden hoeft af te geven;

Overwegende dat de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, zoals zij zijn gewijzigd bij de wetten van 14 juli 1955 en 4 juli 1956, tot doel hadden de Koning te machtigen een beroep te doen op de representatieve geneesherenverenigingen, opdat zij hun medewerking verlenen bij het beheer van de openbare dienst van de verplichte verzekering, maar niet de geneesheren te beletten hun rechtstreekse medewerking te verlenen inzonder een beroep op hun vrijwillige medewerking wordt gedaan; dat anderzijds artikel 16 van het bestreden koninklijk besluit niet tot doel heeft een gedwongen medewerking op te leggen; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Ten aanzien van artikel 69 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, zoals het luidt ingevolge artikel 18 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956.

Overwegende dat artikel 69 andermaal is gewijzigd bij het koninklijk besluit van 29 juli 1957 dat de Minister heeft gemachtigd tot het opmaken van lijsten van geneesheren die erkend worden om «als specialist» aan de begunstigten van de verplichte verzekering de in artikel 61 van het besluit bedoelde prestaties te verstrekken;

Overwegende dat verzoekers betogen, dat «de aan de administratie toegekende bevoegdheid om door het opmaken van een lijst van geneesheren-specialisten een onderscheid te maken tussen geneesheren, in strijd is met de gelijkheid van de burgers voor de wet» en geen rechtsgrond vindt in de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944;

Overwegende dat artikel 69, zoals het thans is gesteld, de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin belast met het opmaken van een lijst van geneesheren die erkend worden om als specialist de prestaties te verstrekken bedoeld in artikel 61, welk artikel niet wordt bestreden; dat dit artikel 61, onder de benaming «verstrekkingen in natura», onder de nummers 1° en 3° de vormen van verzorging vermeldt die eventueel door specialisten kunnen worden verstrekt, en dat het tweede lid van dit artikel, ingevoegd door artikel 14 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956, welk artikel evenmin wordt bestreden, de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg gelast, na advies van het bestendig comité, de nomenclatuur van die verstrekkingen te bepalen met vermelding van hun betrekkelijke waarde en van de voorwaarden waaronder zij worden geleverd;

Overwegende dat artikel 69 gewoon beslist tot het opmaken van een lijst van geneesheren die worden beschouwd als specialisten in de zin van artikel 61, waarbij het een waarborg instelt tegen willekeurige aanwijzing en bepaalt dat de modaliteiten voor het opmaken van die lijst door de Koning worden vastgesteld; dat deze bepalingen de «aangewezen» geneesheren niet machtigen tot het voeren van de titel van geneesheer-specialist buiten de wettelijke of deontologische regelen die zij in de uitoefening van hun beroep in acht moeten nemen; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Ten aanzien van artikel 72 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, zoals het luidt ingevolge artikel 19 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat verzoekers doen gelden, dat dit artikel «in strijd is met de artikelen 92, 93 en 94 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, in zover de provinciale medisch-mutualistische colleges en de Hoge Raad voor het geneeskundig toezicht aan de personen of instellingen die vergoedbare verzorging mogen verstrekken, de terugbetaling van door hen voorgeschreven of verstrekte verzorging kunnen ontzeggen voor een periode van twee maanden tot vijf jaren», en dat deze bepaling «betwistingen over burgerlijke rechten aan het oordeel van administratieve overheden onderwerpt, terwijl alleen de gewone rechter bevoegd is om daarvan kennis te nemen»;

Overwegende dat artikel 72 geen geneesheer verplicht tot het verzorgen van patiënten, met onderwerping, dus, en zijns ondanks, aan de regelen van de openbare dienst der verplichte ziekte- en invalidi-

teitsverzekering; dat de geneesheer altijd vrij blijft van de, zelfs verzekerde, patiënt die hij heeft behandeld, betaling van zijn honorarium te vorderen; dat de geneesheer daarentegen, die bedoelt zich door verzekeringsinstellingen te laten betalen, erin toestemt met de openbare dienst van de verplichte verzekering samen te werken, met onderwerping aan de wets- en reglements-bepalingen die deze dienst inrichten; dat tegen de vrijwillige medewerker van die openbare dienst tuchtmaatregelen en sancties kunnen worden getroffen als hij zich schuldig maakt aan bedrog of misbruiken in de uitoefening van de opgenomen taak; dat de bestreden bepaling, waar zij zegt dat deze sanctie erin zal bestaan, dat de geneesheer voor de door hem verstrekte of voorgeschreven verzorging niet terugbetaald wordt over een bepaalde periode, gaande van twee maanden tot vijf jaren, en dat hij voorgoed wordt uitgesloten in geval van herhaling, de tucht-overheid niet machtigt om uitspraak te doen over het recht van de geneesheer, van de door hem behandelde zieke betaling te ontvangen voor zijn verzorging, en geen betwisting over burgerlijke rechten aan het oordeel van een administratieve overheid onderwerpt;

Overwegende dat de uitsluiting van een geneesheer niet betekent, dat hem verboden wordt de geneeskunde verder te beoefenen, of dat de verplicht verzekerde verboden wordt zich door hem te laten verzorgen, voorzover daarvoor van de verzekeringsinstelling geen betaling wordt gevorderd;

Overwegende dat het stelsel van de verplichte verzekering de belanghebbende werknemers de vrijheid laat er zich de voordelen van aan te schaffen door toetreding tot instellingen als bedoeld in artikel 6 van de besluitwet van 28 december 1944, maar onder de voorwaarden die aan de erkende landsbonden en aan de gewestelijke diensten zullen worden opgelegd; dat het stelsel hun niet het recht waarborgt om terugbetaling te verkrijgen van om het even welke verzorging, door om het even welke geneesheer en in om het even welke omstandigheden;

Ten aanzien van artikel 132 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 zoals het luidt ingevolge artikel 33 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat verzoekers betogen, dat dit artikel «verschillende administratieve lichamen belast met de kennisneming van geschillen over maatregelen getroffen door de geneesheer-adviseur of door een geneesheer-controleur», dat «... dus de behandelende geneesheer zijn patiënt in het geding moet vertegenwoordigen en onder meer bevoegd is om beroep in te stellen bij de Hoge Raad voor het geneeskundig toezicht»; dat «... dergelijke geschillen burgerlijke rechten in het gedrang kunnen brengen, aangezien het bijvoorbeeld de behandelende geneesheer toekomt, de begindatum van de arbeidsongeschiktheid en de duur van de primaire ongeschiktheid vast te stellen», dat deze bepaling in strijd is met de artikelen 92, 93 en 94 van de Grondwet en met de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944;

Overwegende dat verzoekers aldus aan artikel 132 een strekking toeschrijven die het niet heeft; dat artikel 132 in het belang van de verzekerden een procedure instelt, die de behandelende geneesheer de gelegenheid biedt de door de geneesheer-adviseur of door een geneesheer-controleur getroffen maatregelen tegen te spreken, wanneer hij oordeelt dat ze de toestand van de patiënt kunnen schaden; dat de alsdan genomen beslissing zich niet uitspreekt over het

recht van de verzekerde tegenover de verzekeringsinstelling, maar over een door de behandelende geneesheer opgeworpen medische twistvraag; dat, luidens genoemd artikel, de beslissing slechts «definitief» is in zover zij een einde maakt aan de medische twistvraag die aan de beslissing van de verzekeringsinstelling voorafgaat, eventueel gevolgd door een betwisting tussen deze instelling en de verzekerde over de omstreken verstrekkingen;

Overwegende dat artikel 6 van de besluitwet van 28 december 1944 bepaalt, dat de aan verzekeringsinstellingen opgelegde voorwaarden door de Koning moeten worden vastgesteld, terwijl artikel 6-bis daarvoor nadere regelen stelt; dat de bestreden bepaling noch met deze beide artikelen noch met de artikelen 92, 93 en 94 van de Grondwet in strijd is; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Ten aanzien van de artikelen 81 en 125 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, zoals zij luiden ingevolge de artikelen 20 en 31 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat artikel 81 andermaal is gewijzigd bij het koninklijk besluit van 9 augustus 1957, maar dat het optreden van geneesheren-adviseurs der verzekeringsinstellingen gebleven is;

Overwegende dat verzoekers betogen, dat de bestreden bepalingen die aan de geneesheer-adviseur van de verzekeringsinstelling het recht toekennen, de duur van de primaire ongeschiktheid te bepalen en zich in te laten met de verzorging van de verzekerde, in strijd zijn met de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944 en met artikel 7 van de Grondwet; dat zij als middel uiteenzetten dat de inmenging van de geneesheer-adviseur, die in de plaats van de behandelende geneesheer beslist over «de duur van de ongeschiktheid, met andere woorden van de rust welke de patiënt behoeft, inbreuk maakt op de vrije keuze van de geneesheer door de verzekerde», en dat dit stelsel «onoplosbare aansprakelijkheidsproblemen zal stellen, aangezien de behandeling van de patiënt voor een deel door zijn eigen geneesheer, voor een deel door de geneesheer-adviseur zal zijn voorgeschreven, terwijl «de onafhankelijkheid van de behandelende geneesheer gedeeltelijk wordt erkend door artikel 31 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956, hetwelk de geneesheer-adviseur toestaat zich in te laten met de door de behandelende geneesheer te verstrekken verzorging»;

Overwegende dat geen van deze beide teksten de verzekerde een welbepaalde behandeling oplegt of de vrijheid van de behandelende geneesheer beperkt, dat die teksten een procedure invoeren die dient om de verzekeringsinstelling en de verzekerde voor te lichten over de bijdrage van de verzekering in de kosten voor de behandeling welke de verzekerde overigens desgewenst altijd op eigen kosten mag ondergaan; dat geen enkele wetsbepaling zegt, dat de verzekering onbeperkt moet zijn, en evenmin dat zij moet instaan voor de kosten van om het even welke behandeling en van om het even welk ziekteverlof waartoe een behandelend geneesheer besluit buiten toezicht vanwege door de verzekering gekozen geneesheren; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Overwegende dat verzoekers betogen, dat artikel 125, hetwelk «een geneesheer verplicht aan de geneesheer-adviseur alle nodige inlichtingen te verstrekken (op straffe van hetgeen bepaald is in artikel 19..., niet overeen is te brengen met het beroepsgeheim waarvan

de schending door artikel 458 van het Strafwetboek wordt gestraft»;

Overwegende dat artikel 125 bepaalt, dat de controle op de geneeskundige verzorging deze mag voorafgaan en dat de behandelende geneesheer aan de geneesheer-adviseur alle nodige inlichtingen verstrekt; dat buiten alle andere overwegingen om, dit middel kan worden afgewezen, alleen al op grond van de wet van 4 juli 1956 die in de besluitwet van 28 december 1944 artikel 6-bis heeft ingevoegd, hetwelk bepaalt, dat «de reglementaire bepalingen rechtstreeks of onrechtstreeks getroffen bij toepassing van artikel 6, geen afbreuk kunnen doen aan het beroepsgeheim waartoe de dokters gehouden zijn ten aanzien van ieder persoon, die zelf niet gehouden is dit geheim te eerbiedigen»; dat deze bepaling, zoals uit de parlementaire voorbereiding blijkt, impliceert dat de geneesheren niet tot inachtneming van het beroepsgeheim gehouden zijn tegenover geneesheren-adviseurs, die het echter zelf moeten bewaren;

Ten aanzien van artikel 31 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, zoals het luidt ingevolge artikel 4 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat artikel 31 het Nationaal Comité instelt, waarvan artikel 43 de bevoegdheid omschrijft, namelijk : het opmaken van de jaarlijkse begroting en van de rekeningen der bestuursuitgaven van het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, van de Rijkskas voor invaliditeit en van de Rijksdienst voor vakherscholing, alsook het toezicht op de werking en het beheer van de verzekeringsinstellingen; dat onder de leden van het Nationaal Comité drie werkende en drie plaatsvervangende leden, doctors in de geneeskunde, door de Koning worden benoemd uit de kandidaten die door de representatieve organisaties van het geneesherenkorps worden voorgedragen, «namelijk, aldus verzoekers, in feite de groeperingen die de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg als representatieve organisaties van het geneesherenkorps zal gelieven te beschouwen»; dat zij betogen, dat deze bepaling de Minister de onbeperkte macht toekent die de artikelen 6 en 6-bis van de besluitwet van 28 december 1944 hem onttrekken en die hem krachtens de artikelen 25, 29, 67 en 78 van de Grondwet niet kan worden toegekend;

Overwegende dat artikel 6-bis, in de besluitwet van 28 december 1944 ingevoegd door de wet van 4 juli 1956, de Koning heeft gemachtigd om de representatieve beroepsverenigingen van het geneesherenkorps bij de werking van de verzekering te betrekken, maar niet heeft bepaald aan welke voorwaarden zij moeten voldoen om als representatief te worden aangemerkt; dat het koninklijk besluit, waar het bepaalde dat de Minister kandidaten benoemt die worden voorgedragen door de representatieve organisaties van het geneesherenkorps, zonder de voorwaarden vast te stellen waaraan die organisaties moeten voldoen om als meest representatieve te worden aangemerkt, geen enkele wetsbepaling heeft overtreden; dat niet vooruit moet worden geoordeeld over de machtsoverschrijding of afwending die de geldigheid van het benoemingsbesluit zou kunnen aantasten; dat het middel niet in aanmerking kan worden genomen;

Ten aanzien van artikel 36, tweede lid, van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat het tweede lid van artikel 36 bepaalt, dat de Minister van Arbeid en Sociale Voor-

zorg « bij ontstentenis van regelmatig aangenomen overeenkomsten beoogd bij het koninklijk besluit van 22 september 1955, gewijzigd bij dit besluit », de maatregelen mag nemen die voor de toepassing ervan nodig mochten zijn; dat verzoekers betogen, dat die bepalingen « rechtstreeks en onrechtstreeks aan de Minister de onbeperkte macht toekennen, die de artikelen 6 en 6bis van de besluitwet van 28 december 1944 hem ontzeggen, en die hem krachtens de artikelen 25, 29, 67 en 78 van de Grondwet niet kan worden toegekend »; dat zij bovendien doen gelden, dat artikel 36, tweede lid, op onwettige wijze aan de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg de bevoegdheid heeft overgedragen welke de besluitwet van 28 december 1944 aan de Koning heeft opgedragen;

Overwegende dat de in artikel 36 bedoelde overeenkomsten slaan op de betrekkingen tussen de verzekerde en de geneesheer, « inzonderheid op de geneeskundige verzorging en het toezicht daarop, de tarieven der honoraria en hun inningswijze zowel voor de algemene als de speciale verzorging », volgens de tekst van artikel 48 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, gewijzigd bij artikel 10 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956;

Overwegende dat het eerste lid van § 1 van het door de wet van 4 juli 1956 in de besluitwet van 28 december 1944 ingevoegde artikel 6bis bepaalt, dat de representatieve beroepsverenigingen van het geneesherenkorps en de representatieve beroepsverenigingen van de andere personen, gemachtigd om geneeskundige verzorging te verstrekken, bij de werking van de ziekte- en invaliditeitsverzekering kunnen worden betrokken; dat het tweede lid van dezelfde paragraaf bepaalt: « De vertegenwoordigers van die beroepsverenigingen en van de verzekeringsorganismen kunnen gemachtigd worden om, bij overeenkomst goedgekeurd door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, zekere regelen te bepalen betreffende de medewerking der geneesheren en andere personen gemachtigd om zorgen aan de verzekerden te verstrekken »; dat de tweede paragraaf van hetzelfde artikel bepaalt, dat de koninklijke besluiten tot uitvoering van artikel 6 eveneens aan de verschillende organen van de verzekering de bevoegdheid kunnen verlenen om bij reglement de regelen van ondergeschikt belang te bepalen;

Overwegende dat de tweede paragraaf van dit artikel de delegatiebevoegdheid van de Koning dus verruimt waar hij een keuze tussen verschillende organen van de verzekering toelaat om bij reglement de regelen van ondergeschikt belang vast te stellen; dat het tweede lid van § 1 daarentegen uitdrukkelijk zegt, dat die delegatie aan de beroepsverenigingen en aan de verzekeringsinstellingen kan worden verleend om, bij overeenkomst en onder goedkeuring van de Minister, bepaalde regelen vast te stellen betreffende de medewerking van geneesheren en van andere, tot verzorging van verzekerden gemachtigde personen; dat deze bepaling, die de Koning trouwens niet verplicht zijn bevoegdheid over te dragen, in de wet is ingevoegd ingevolge een op 21 februari 1956 gesloten akkoord met de representatieve beroepsverenigingen van het geneesherenkorps en met de verzekeringsinstellingen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering; dat de Regering, volgens de tekst zelf van de in de Senaat ingediende memorie van toelichting (parl. doc. nr 245), deze verbintenis wenste na te komen « in oprechte eerbiediging van de termen en de geest van dat akkoord waarvan de toekomst afhangt van een onmisbare medewerking aan de werking van een der belangrijkste openbare diensten voor het sociale leven van de Natie: deze van de ziekte- en invaliditeitsverzeke-

ring », maar dat een bepaling van een ontwerp van koninklijk besluit met die strekking, dat aan de Raad van State was voorgelegd, tot opmerkingen aanleiding heeft gegeven, omdat de Koning de verzekering dient in te richten en die bevoegdheid niet kan overdragen, en omdat de besluitwet van 28 december 1944 hem niet machtigt om de beroepsverenigingen van geneesheren bij de werking van de verzekering te betrekken; dat de Minister, ter verantwoording van het wetsontwerp, deze twee redenen ook heeft aangehaald, in de Senaatsvergadering van 21 juni 1956 (Parl. Hand., blz. 1538); dat de Wetgevende Kamers dit gedeelte van artikel 6bis dus hebben goedgekeurd op grond van deze overwegingen en om de naleving van het akkoord mogelijk te maken;

Overwegende dat het tweede lid van artikel 36 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 bepaalt: « Bij ontstentenis van regelmatig aangenomen overeenkomsten beoogd bij het koninklijk besluit van 22 september 1955, gewijzigd bij dit besluit, treft de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg de maatregelen die voor de toepassing ervan nodig mochten zijn »; dat de Minister dus, niet alleen bij ontstentenis van overeenkomst, maar alleen reeds wegens het feit dat hij weigert de overeenkomst goed te keuren, zou belast worden met het regelen van de betrekkingen tussen de verzekerde en de geneesheer, terwijl het tweede lid van § 1 van artikel 6bis nadere regelen stelt voor de toegestane subdelegatie; dat de administratieve overheid haar bevoegdheid te buiten is gegaan;

Ten aanzien van de artikelen 3, 123, 133 en 144 van het koninklijk besluit van 22 september 1955:

Overwegende dat artikel 3 bepaalt, hoe de verzekeringsinstellingen het gemaakte boni moeten besteden, terwijl de artikelen 133 en 144 zeggen welke bestuurs-sancties kunnen worden toegepast op verzekerden die zich niet gedragen naar de hen betreffende wets- of reglementsbepalingen; dat noch verzoekers, die doctor in de geneeskunde zijn, noch het Algemeen Belgisch Geneesherenverbond doen blijken van een benadeling of van een belang in de zin van artikel 11 van de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State; dat zij zonder nadere toelichting betogen, dat zij een klaarblijkelijk moreel belang hebben bij de goede werking van de verzekering; dat dit belang van algemene aard geen ander is dan het algemeen belang dat alle burgers hebben bij de goede werking van de instellingen; dat het noch individueel, noch actueel, noch vaststaand is;

Overwegende dat artikel 123 zegt, dat de verzekeringsinstellingen, na raadpleging van de provinciale raad van de Orde der Geneesheren binnen welks gebied de zetel van de mutualiteit, van het verbond of van de gewestelijke dienst gevestigd is, op de bij ministerieel besluit bepaalde wijze adviserende geneesheren benoemen en bezoldigen, en dat de Hoge Raad hen erkent; dat het ten slotte bepaalt, dat een ministerieel besluit, genomen na advies van het bestendig comité, het aantal erkende adviserende geneesheren bepaalt in verhouding tot het ledental van elke verzekeringsinstelling; dat verzoekers beweren, dat deze bepaling in strijd is met de besluitwet van 28 december 1944 « in zover deze besluitwet aan deze verzekeringsinstellingen uitdrukkelijk een autonoom beheer heeft gewaarborgd, inzonderheid wat hun betrekkingen met de geneesheren betreft »;

Overwegende dat verzoekers op die wijze de prerogatieven van de verzekeringsinstellingen willen verdedigen; dat zij zich op geen enkele bepaling beroepen

die in het belang van de geneesheren het recht zou toekennen om tot geneesheer-adviseur te worden benoemd zonder de inmenging van enig ander gezagsorgaan dan de verzekeringsinstellingen; dat het beroep tegen dit artikel niet ontvankelijk is;

Ten aanzien van artikelen 71, 82, 124 van het koninklijk besluit van 22 september 1955, en van artikel 126 zoals het is gewijzigd bij artikel 32 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 :

Overwegende dat verzoekers in hun eerste beroep de nietigverklaring van deze artikelen vorderden « in zover zij de behandelende geneesheer verplichten, aan de geneesheer-controleur attesten te doen toekomen betreffende de ziekte van de verzekerde »; dat alleen de artikelen 71 en 82 soortgelijke voorzieningen bevatten; dat, volgens artikel 71, de behandelende geneesheer « onder vertrouwelijke omslag voor de controlerende geneesheer een met redenen omkleed attest van een type-model aflevert, waarin de aard der arbeidsongeschiktheid en de vermoedelijke duur ervan worden vermeld », terwijl artikel 82 bepaalt, dat de verzekerde bij de documenten die hij aan het gewestelijk secretariaat van de Hoge Raad voor geneeskundig toezicht bezorgt, om het begin van de arbeidsongeschiktheid te doen vaststellen, « onder afscheidbare vertrouwelijke omslag, bestemd voor de controlerende geneesheer, het bij artikel 71 bedoelde geneeskundig getuigschrift » moet voegen; dat het tegen deze bepaling aangevoerde middel steunt op de schending van het beroepsgeheim;

Overwegende dat de voorgeschreven mededelingen moeten worden gedaan aan geneesheren die zelf het beroepsgeheim moeten bewaren en dat het doel van artikel 6bis van de besluitwet van 28 december 1944 er juist in bestaat dergelijke mededelingen mogelijk te maken;

Ten aanzien van de bestreden ministeriële besluiten:

Overwegende dat verzoekers zich tegen de door hen bestreden ministeriële besluiten op geen enkel bijzonder middel beroepen; dat zij de nietigverklaring van die besluiten vorderen bij wege van gevolgtrekking;

Overwegende dat de bepalingen van het koninklijk besluit waarop de bestreden ministeriële besluiten steunen, niet vernietigd zijn; dat het beroep tegen de ministeriële besluiten moet worden verworpen;

Ten aanzien van artikel 70 van het koninklijk besluit van 22 september 1955 :

Overwegende dat dit artikel 70, zonder vervanging is opgeheven door artikel 35 van het koninklijk besluit van 14 juli 1956; dat er geen grond is om uitspraak te doen,

Besluit :

Artikel 1.

De zaken onder nummers A. 6072/III-2518 en 6721/III-2718 worden samengevoegd.

Artikel 2.

Er is geen grond om uitspraak te doen over de eis tot nietigverklaring van artikel 70 van het koninklijk besluit van 22 september 1955.

Artikel 3.

Artikel 36, tweede lid, van het koninklijk besluit van 14 juli 1956 wordt vernietigd; voor het overige worden de beroepen verworpen.

Artikel 4.

Van dit arrest zal een uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

Artikel 5.

De kosten bepaald op 5.250 frank, komen ten laste van de Staat (Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg) tot het bedrag van 525 frank en ten laste van verzoekers tot het bedrag van 5.725 frank.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e kamer. — 3 april 1957.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. de la Vallée Poussin
en Van der Haegen.

Advocaat-generaal : M. Van den Eynden de Rivieren.

Advocaten : Mrs Costa, Van Reepinghen en Humblé.

Pacht. — Artikel 59 Rv. is niet van openbare orde.

De verhuring van serres tot het kweken en oogsten van natuurlijke vruchten moet als pachtovereenkomst worden aangemerkt.

Zo de bepalingen van artikel 59 Rv. weliswaar gebiedend zijn en dus in elke stand van het geding mogen worden ingeroepen, beschermen zij echter slechts particuliere belangen en raken niet het algemeen belang, zodat zij geenszins van openbare orde zijn.

De verweerder kan derhalve afstand doen van het op artikel 59 Rv. steunende middel van niet-ontvankelijkheid, welke afstand kan blijken uit zijn houding in het geding.

Van Dongen en cs. t/ Van Dongen en cs.

Gezien in regelmatige vorm overgelegd het vonnis op 21 juni 1956 door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel gewezen waartegen beroep;

Gezien de akte van beroep dd. 14 juli 1956;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat door de rechtsvoorgangers van partijen, weze Antoon Van Dongen en zijn echtgenote Elisabeth Lefever, aan hun zoon Paul Van Dongen en dezès echtgenote Julienne Deveuster, thans appellanten, bij overeenkomst van 7 november 1945, 12 serren met roerend materiaal verhuurd werden, mits bepaalde voorwaarden nopens huurprijs, huurtermijn en aan de serren uit te voeren vernieuwingswerken;

Overwegende dat Antoon Van Dongen op 7 mei 1946 overleed en dat, op vordering van zijn weduwe en huidige geïntimeerden, bij vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Brussel dd. 12 maart 1952 de vereffening en deling der gemeenschap bestaan hebbende tussen de overledene en zijn echtgenote en der nalatenschap van de decujus bevolen werd;

Overwegende dat Elisabeth Lefever, weduwe Antoon

Van Dongen en mede-ondertekenaarster der huurovereenkomst van 7 november 1945, overleed op 20 juli 1953, hangende de bevolen bewerkingen;

Overwegende dat kort nadien en zonder enige voorafgaandelijke protestbrief of in morastelling de echtelieden Paul Van Dongen-Deveuster door huidige geïntimeerden, bij exploit van 17 september 1954, gedagvaard werden, voor de vrederechter van het tweede kanton Elsenne, op grond van beeerde tekortkomingen door de echtelieden Van Dongen-Deveuster aan de hun door de huurovereenkomst van 7 november 1945 opgelegde verplichtingen, tot verbreking van voormeld huurcontract en tevens tot betaling van achterstallige huurgelden en van schadevergoedingen, wegens vernieling van een muur en van bomen en wegens het niet vernieuwen van serren;

Overwegende dat de zaak bij vonnis van de vrederechter van het tweede kanton Elsenne dd. 16 oktober 1954, uit hoofde van verknochtheid, naar de rechtbank van eerste aanleg te Brussel verzonden werd op verordering van huidige appellanten, oorspronkelijke verweerders, in acht genomen de proceduur van vereffening en deling die voor deze rechtbank nog steeds aanhangig was; dat tegen dit vonnis geen verhaal aangekend werd en dat de zaak derhalve voor de rechtbank van eerste aanleg behandeld werd die na een deskundige aangesteld te hebben, de oorspronkelijke vorderingen van geïntimeerden, bij eindvonnis dd. 21 juni 1956, heeft ingewilligd, de huurovereenkomst heeft verbroken en de echtelieden Van Dongen-Deveuster heeft veroordeeld tot betaling ener som van 315.536 frank;

Overwegende dat door appellanten voor de eerste maal in graad van beroep wordt aangevoerd dat de oorspronkelijke vordering niet ontvankelijk is bij gebrek aan naleving van artikel 59 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, waarbij de oproeping in verzoening voor de vrederechter voorgeschreven wordt voorafgaandelijke aan elke eis in zake landpacht, beschikking die volgens appellanten van openbare orde is;

Overwegende dat de 12 serren die het voorwerp uitmaken van de huurovereenkomst tot het kweken en het oogsten van natuurlijke vruchten dienstig zijn en met dit doel in huur werden genomen, zodat de huurovereenkomst in casu de kenmerken draagt die eigen aan de landpacht zijn en derhalve als landpacht dient aangezien, in strijd met hetgeen door geïntimeerden vooropgesteld;

Overwegende dat indien de beschikkingen van artikel 59 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering weliswaar gebiedend zijn en dan ook in elke stand der proceduur mogen opgeworpen worden, ze nochtans slechts particuliere belangen vrijwaren en het algemeen belang niet raken, derwijze dat de beschikkingen van artikel 59 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering geenszins van openbare orde zijn;

Overwegende dat waar appellanten de exceptie van niet-ontvankelijkheid voor de vrederechter niet opgeworpen hebben, tegen het vonnis van verzending door deze magistraat geveld geen verhaal hebben ingesteld, de niet-ontvankelijkheid van de vordering voor de rechtbank van eerste aanleg evenmin hebben ingeroepen en in het vonnis waarbij een deskundige aangesteld werd hebben berust en de expertise hebben bijgewoond, dient besloten te worden dat appellanten aan bedoeld middel van onontvankelijkheid hebben verzaakt zodat zij thans niet meer gerechtigd zijn het in te roepen;

Overwegende dat door de eerste rechter met reden werd geoordeeld op grond van de gegevens van het

deskundig verslag dat de echtelieden Paul Van Dongen-Deveuster aan een hunner voornaamste verplichtingen te kort zijn gekomen door namelijk het vernieuwen der serren genummerd 5, 6, 11 en 12 te verwaarlozen; dat appellanten tegen de deskundige vaststellingen geen doeltreffende kritiek uitoefenen;

Overwegende dat appellanten vragen om kort proces te maken dat hun akte zou worden gegeven bedoelde herstellingswerken uit te voeren en dat hun daartoe overeenkomstig artikel 1184 alinea 3 van het Burgerlijk Wetboek een termijn van 30 dagen zou verleend worden;

Overwegende dat waar appellanten door de inleidende dagvaarding van 17 september 1954 regelmatig in mora werden gesteld en sedertdien over toereikende termijnen genoten hebben om aan hun contractuele verplichtingen van vernieuwing van de serren te voldoen, het bewijs van de moedwillige niet-nakoming van hun verplichtingen geleverd is en zij zich thans tevergeefs op artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek beroepen om een nieuw uitstel te bekomen; dat de tekortkomingen van appellanten de ontbinding van de landpacht wettigen en de schadevergoeding voor het niet vernieuwen der serren billijk op 45.000 frank mag beraamd worden, zoals door de deskundige vooropgesteld;

Overwegende dat door het vonnis waartegen beroep terecht de som van 23.774 frank, zoals in het deskundig verslag bepaald, werd toegekend voor het wegslaan van een muurtje; dat het aanbod van appellanten het muurtje herop te bouwen ten overstaan van de verordering in schadevergoeding door geïntimeerde overeenkomstig artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek gesteld, niet gegrond blijkt en appellanten in ieder geval niet gerechtigd zijn de verantwoordelijkheid, die luidens artikel 1732 van het Burgerlijk Wetboek op hen berust, te verschuiven tot op het einde van de pacht;

Overwegende dat waar appellanten hun verzoek tot het bekomen van uitstel niet geformuleerd hebben binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de aanzegging van de eerste akte van rechtspleging, hun vraag tot uitstel voor het Hof gesteld, als niet-ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat door geïntimeerden wordt toegegeven dat de sommen waartoe de echtelieden Paul Van Dongen-Deveuster zouden veroordeeld worden tot de nalatenschap behoren en door de notarissen vereffend dienen te worden tussen al de belanghebbenden naar evenredigheid van hun erfrechten; dat de opwerping dienaangaande door appellanten gesteld alle grond mist;

Overwegende dat wat de pacht prijs betreft en de vordering van geïntimeerden tot betaling van pachtgelden, appellanten zich uitsluitend op artikelen 1 en 3 der wet van 26 juli 1952 beroepen stellen dat de door hen betaalde huurprijs, zijnde 24.000 frank per jaar, het maximum uitmaakt door vermelde wetgeving toegelaten, vermits volgens appellanten de normale jaarlijkse pacht prijs van de serren in 1939 deze zou geweest zijn van 1.000 frank per serre;

Overwegende dat waar partijen over de toepassing ten deze van artikelen 1 en 3 der wet van 26 juli 1952 geen duidelijk standpunt hebben ingenomen en waar door appellanten geen enkel element wordt voorggebracht of bewijsaanbod wordt gedaan tot staving hunner vordering het wenselijk voorkomt dienaangaande de heropening der debatten te bevelen ten einde de partijen in de mogelijkheid te stellen elemen-

ten voor te leggen waarop het Hof zich zou kunnen steunen om over de gegrondheid van de opwerping te oordelen ;

Overwegende dat anderzijds zekere voorgelegde kwijtschriften geen voorbehoud vermelden en volle kwijting schijnen te behelzen derwijze dat de vraag zich stelt of de verpachters vrijwillig geen vermindering van pacht prijs hebben toegestaan, stelling door appellanten aan de deskundige voorgesteld; dat partijen nopens de draagwijdte en vermeldingen dezer kwijtschriften insgelijks uitleg zouden moeten verschaffen;

Overwegende dat appellanten voor de eerste rechter in ondergeschikte orde beweerd hebben dat de vordering van geïntimeerden tot betaling van achterstallige pachtgelden in ieder geval slechts vanaf de inleidende dagvaarding zou mogen in aanmerking genomen worden; dat de juridische grondslag van dit middel nochtans niet bepaald werd zodat de vraag zich stelt of appellanten ter zake de vijfjarige verjaring inroepen, de afwezigheid van in mora stelling of in gedeelte zekere clausules van het huurcontract; dat appellanten dienaangaande hun stelling voor het Hof zouden moeten verduidelijken en insgelijks hun zienswijze te kennen geven nopens de door geïntimeerde opgestelde afrekening;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan;

Gehoord in openbare terechtzitting de heer Advocaat-generaal van den Eynde de Rivieren in zijn eensluidend advies;

Alle andere of tegenstrijdige besluiten ontzeggende; Aanvaardt het beroep.

Bevestigt van nu af aan het vonnis waartegen beroep doch wat de beschikking betreft waarbij beide eerste appellanten tot betaling ener som van 315.536 frank veroordeeld werden, enkel ten belope van 68.744 frank, zijnde de schadevergoeding wegens het niet vernieuwen der serren en de kostprijs voor het oprichten van een nieuwe muur.

En alvorens over het overige, zijnde de som van 246.972 frank wegens achterstallige pachtgelden, recht te doen.

Beveelt de heropening der debatten, enz.

Kosten van beroep voorbehouden.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e kamer. — 9 juli 1957.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Noest en Vanparijs.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs. Van Duerm en Eeckhout.

1. **Burgerlijk procesrecht. — Ontvankelijkheid van het incidenteel hoger beroep ondanks de betekening van het bestreden vonnis, zonder enig voorbehoud ten verzoeken van geïntimeerde.**

2. **Faillissement. — Bevoegdheid van de curator om een vordering van de gefailleerde in te vorderen.**

1. *Ontvankelijkheid van het incidenteel hoger beroep ondanks de betekening van het vonnis aan appellant, zonder enig voorbehoud met bevel tot betaling van de hem toekomende bedragen, ten verzoeken van geïntimeerde.*

Zelfs indien met zekerheid uit deze handelwijze een berusting mocht kunnen worden afgeleid, zou geïntimeerde toch gerechtigd zijn tegenberoep in te stellen, daar zijn berusting het oorspronkelijk hoger beroep is voorafgegaan (artikel 443, lid 4, Rv.).

Door tot de betekening en de tenuitvoerlegging van het vonnis over te gaan heeft geïntimeerde immers in werkelijkheid een aanbod tot berusting aan appellant gedaan.

Zijn berusting was afhankelijk gemaakt van de voorwaarde, dat appellant ook in dit vonnis zou berusten.

Daar deze voorwaarde niet werd vervuld door het feit, dat appellant later hoger beroep heeft ingesteld, is bedoeld aanbod van rechtswege vervallen. Geïntimeerde heeft dienvolgens zijn recht hernemen bedoeld vonnis op zijn beurt te bestrijden. Aldus wordt het evenwicht tussen beide partijen gehandhaafd.

2. *Door een schuldvordering van de gefailleerde in te vorderen verricht de curator (i.c. Franse syndic) geenszins een handelsdaad doch een daad van vereffening, die essentieel onder zijn bevoegdheid valt.*

N.V. De Coene Gebroeders t/ Mr Rodolphe q.q.
(faillissement Société Forestière Auxiliaire des Mines)

Advies O.M.

De N.V. « De Coene Gebroeders » te Kortrijk, heeft binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm en ontvankelijk beroep ingesteld tegen een vonnis op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk op 4 februari 1956, haar op 9 mei 1956 betekend, met bevel tot betaling, op verzoek van geïntimeerde, oorspronkelijk aanlegger, Mr Louis Rodolphe, gerechtelijk likwidateur en syndicus bij de Rechtbank van Koophandel van de Seine, te Parijs, optredend in zijn hoedanigheid van syndicus van het faillissement der N.V. van Frans recht « Société Forestière Auxiliaire des Mines », te Parijs.

Bij dit vonnis werd ten ongelijke van appellante het saldo van een koop-verkoopovereenkomst ontbonden, dewelke tussen partijen gesloten werd op 5 december 1951, en de aankoop betrof door appellante aan voormelde firma van 800 m³ eikenhout uit het departement du Gers, kwaliteit voor timmer- en schrijnwerk, overeenkomstig de aanvaarde kwaliteit van 23 en 24 november 1951, tegen 3.500 fr. de m³, geleverd te Kortrijk, en waarvan 487 m³ geleverd, aanvaard en betaald werden, zodat een saldo van 313 m³ ter waarde van 1.095.500 fr. te leveren bleef, hetwelk appellante weigerde af te nemen.

1) Stelling van appellante is immers dat de door geïntimeerde ingeroepen overeenkomst van 5 december 1951 voor het saldo van 313 m³ eikenhout, naderhand in 1952 tussen partijen conventioneel vervangen of gewijzigd werd door een nieuwe overeenkomst, hierin bestaande dat appellante, toen de sekwestratie van de goederen der firma De Coene een einde nam, aan geïntimeerde het zo beweerd aanvaard voorstel deed voor de waarde van bedoelde leveringssaldo versgevelde eikenbomen te kopen aangewezen door geïntimeerde en ter plaatse door appellante aanvaard. Waar geïntimeerde het bestaan van deze nieuwe overeenkomst loochent, en enkel aanvaardt dat er wel wijzigingen in de hoedanigheid en dus in de prijs en de hoeveelheid van het te leveren hout voorzien werden, doch steeds binnen de grote essentiële lijnen van de oorspronkelijke overeenkomst, heeft de eerste rechter, op grond van de gehele briefwisseling tussen

partijen gevoerd, terecht doen uitschijnen dat in zake geen schuldvernieuwing ontstaan was. Bij onderzoek van deze briefwisseling, kan deze zienswijze van de rechtbank m.i. volkomen worden bijgetreden.

De eerste rechter is eveneens overgegaan tot een nauwkeurige ontleding van deze briefwisseling met betrekking tot de schuld van het niet-uitvoeren van de betwiste overeenkomst, en kwam dienaangaande op grond van vaststellingen en oordeelkundige beschouwingen, die wij volkomen menen te mogen beamen, tot de gerechtvaardigde conclusie dat alleen appellante aansprakelijk dient te worden gesteld voor dit verzuim aan uitvoering, zodat wij, samen met de eerste rechter, besluiten tot de ontbinding van het saldo van de koop-verkoopovereenkomst van 5 december 1951 ten laste van appellante, met veroordeling tot schadevergoeding.

2) Waar de overeenkomst een genus voorziet en het onderzoek naar het specifieke aanbod van het saldo niet meer mogelijk is, was de rechtbank er toe genoopt deze schade «ex aequo et bono» te bepalen op 10 % van de te leveren saldowaarde, hetzij 109.550 fr. Aan dit bedrag heeft de eerste rechter een vergoeding toegevoegd van 25.000 fr., omdat de wanprestatie van appellante als gedeeltelijke oorzaak van de staking der betalingen van geïntimeerde kan beschouwd worden.

3) Geïntimeerde heeft, in verband met het percentage van 10 % door de rechtbank bepaald, incidenteel beroep tegen het aangevochten vonnis ingesteld, na eerst hetzelfde vonnis, hetwelk uitvoerbaar was bij voorraad, zonder het minste voorbehoud, aan de tegenpartij te hebben doen betekenen, met bevel tot betaling van de bedragen der veroordelingen door dit vonnis uitgesproken, meer de gerechtelijke intresten en de kosten, die werkelijk door oppellante werden uitbetaald, doch onder voorbehoud van hoger beroep.

Op grond hiervan concludeert appellante tot de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep, wegens stilzwijgende berusting van geïntimeerde in het vonnis. Waar, naar luid van artikel 443, vierde lid van het W.B.Rv., incidenteel beroep kan worden ingesteld, zelfs wanneer de geïntimeerde het vonnis zonder voorbehoud heeft doen betekenen, is het aan het Hof voldoende bekend dat rechtsleer en rechtspraak deze bepaling in ruime zin hebben geïnterpreteerd, en dat ten slotte voormelde wetsbepaling kan gelezen worden als volgt: al had de geïntimeerde het vonnis uitgevoerd of willen uitvoeren zonder voorbehoud (Zie: A.P.R. — Tw. Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel — n° 638, en de aldaar vermelde rechtspraak, o.m. Gent, 18 november 1953, R.W. 1953-54, kol. 1922).

Weliswaar maakt zekere rechtspraak een uitzondering voor het geval dat door de geïntimeerde, samen met de betekening van het vonnis, aan de tegenpartij bevel gedaan werd tot betaling van de sommen waartoe deze door het vonnis veroordeeld werd, binnen de door het bevel tot betaling bepaalde termijn, en op straf van tenuitvoerlegging door alle middelen, wat in zake het geval is (Zie o.m.: Rb. Luik, 10 juni 1933, Pas. 1935, III, 122; Brussel, 14 februari 1951, J.T. 1951, 325 met noot Lermusiaux).

De A.P.R. (Tw. Beroep in burgerlijke zaken enz. . . Op cit.), onder n° 640, doet terecht opmerken dat «deze uitzondering noch logisch, noch te verantwoorden lijkt. Inderdaad, wanneer, samen met de betekening van het vonnis a quo bevel tot betaling gedaan wordt, beduidt dit enkel dat de betekende partij in het vonnis berust. Er is derhalve geen reden om af

te wijken van het principe dat, in geval van berusting, de geïntimeerde ondanks zijn berusting, toch nog incidenteel beroep kan instellen. Ook hier was de berusting of inwilliging voorwaardelijk, nl. een aanbod tot berusting gedaan door geïntimeerde aan de tegenpartij, met de hoop dat deze ook in het vonnis zal berusten, aanbod dat in geval van hoofdzakelijk beroep door die tegenpartij van rechtswege vervalt, aan geïntimeerde opnieuw het recht verleent het vonnis a quo op zijn beurt aan te vechten, zodat aldus het evenwicht tussen de beide partijen gehandhaafd wordt. (Zie: Garsonnet et Cézard-Bru, B. VI, n° 26, 1° en 4° blz. 48; Braas, B. II, n° 1217; Cass. fr., 28 juli 1857, Rec. Dall. 1857, 1, 444; Cass. fr., 29 januari 1894, S. 1896, 1, 68; W.R.Ber. Luik, 11 december 1937, Jur. Liège, 1938, 87).

Wij besluiten dan ook tot de ontvankelijkheid van het incidenteel beroep.

4) Wat de al dan niet gegrondheid van dit beroep betreft, dient te worden vastgesteld dat, zo geïntimeerde voorhoudt dat de eerste rechter geen rekening hield met bijzondere onkosten veroorzaakt door de tenuitvoerlegging van de koop-verkoopovereenkomst, geen enkel bewijs hiervan wordt overgelegd, wij anderzijds redelijk mag worden aanvaard dat het verlies van een netto-winst van 10 %, zoals door de eerste rechter bepaald werd, als een billijke schatting mag worden aangezien. Hetzelfde mag worden besloten wat de bijzondere schadevergoeding betreft van 25.000 fr. wegens het bijdragen van appellante ter wille van haar wanprestatie aan een toestand die de staking der betalingen van geïntimeerde, in min of meer bepaalde mate, heeft verergerd.

5) Besluit:

Op grond van al de hierboven uitgedrukte beschouwingen, besluiten wij tot de afwijzing van hoofdzakelijk en van incidenteel beroep als zijnde beide ongegrond.

(w.g.) J. Matthijs.

Arrest

Gezien de stukken onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk op 4 februari 1956;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Wat het tegenberoep betreft:

Overwegende dat appellante ten onrechte tot de niet-ontvankelijkheid van het tegenberoep concludeert om reden dat geïntimeerde haar, zonder enig voorbehoud, voormeld vonnis heeft laten betekenen, met bevel tot betaling van de hem toegekende sommen, en also stilzwijgend in dit vonnis berust heeft;

Overwegende dat, zelfs indien men met zekerheid uit deze handelwijze een berusting kan afleiden, geïntimeerde toch gerechtigd is zijn tegenberoep in te stellen, daar zijn berusting het oorspronkelijk hoger beroep voorafgegaan is (artikel 443 al. 4 W.B.R., Hof van Beroep Gent, 18-11-1953, R.W. 1953-1954, kol. 1922);

Overwegende immers dat geïntimeerde, met tot de betekening en de tenuitvoerlegging van het kwestieus vonnis over te gaan, in werkelijkheid een aanbod tot berusting aan appellante gedaan heeft;

dat zijn berusting afhankelijk gemaakt werd van de voorwaarde dat appellante ook in dit vonnis zou berusten;

dat, waar deze voorwaarde niet vervuld werd door het feit dat appellante later hoger beroep aangetekend heeft, hogerbedoeld aanbod van rechtswege vervallen is;

dat geïntimeerde dienvolgens zijn recht hernomen heeft van gezegd vonnis op zijn beurt aan te vechten;

dat aldus het evenwicht tussen beide partijen gehandhaafd wordt (Garsonnet et C  zar Bru, Boek VI, n   26, 1   en 4  , blz. 48; Braas, B. II, n   1217 en de aldaar aangehaalde rechtspraak); (A.P.R., tw. Beroep in burgerlijke zaken en zaken van koophandel, n   638 en volg.);

Ten gronde :

Overwegende dat appellante op 5 december 1951 van de N.V. «Société Forestière Auxiliaire des Mines» 800 m   eikenhout uit het departement du Gers, kwaliteit voor timmer- en schrijnwerk, overeenkomstig de aanvaarde kwaliteit van 23 en 24 november 1951, tegen de prijs van 3.500 fr. de m   gekocht heeft;

dat appellante, die dit koopkontra  t ten belope van 487 m   had uitgevoerd, geweigerd heeft de overblijvende 313 m   ter waarde van 1.095.500 fr. in ontvangst te nemen;

dat geïntimeerde, oorspronkelijk eiser, op 24 maart 1955 voor dit saldo de ontbinding van gezegd koopkontra  t ten ongelijke van appellante, gerechtelijk gevorderd heeft, met toekenning ener schadevergoeding van 500.000 fr.;

Overwegende dat appellante te vergeefs inroept dat geïntimeerde deze eis niet mocht inleiden, daar hij niet bewijst dat hij volgens het décret-loi van 1935, wijzigend artikelen 470, al. 2Co, bij beslissing van de rechtbank toelating bekomen heeft als syndicus de exploitatie van de gefaalde vennootschap voort te zetten;

Overwegende immers dat appellante uit het oog verliest dat geïntimeerde, met een schuldvordering van de gefaalde vennootschap in te vorderen, geenszins een handelsdaad, maar een daad van vereffening stelt, die essentieel onder zijn bevoegdheid valt;

Overwegende verder dat appellante ten onrechte aan de eerste rechter het verwijt richt de eis van geïntimeerde ingewilligd te hebben;

dat zij nl. beweert dat, wat voormeld saldo van 313 m   hout aangaat, hogerbedoeld koopcontract dd. 5-12-1951, waarop deze eis steunt, in 1952, bij gemeen overleg van partijen, door een nieuwe overeenkomst vervangen werd, die door de schuld van de verkoopster niet kon uitgevoerd worden;

Overwegende dat deze bewering geen steek houdt;

Overwegende inderdaad dat, luidens artikel 1273 B.W., schuldvernieuwing niet wordt vermoed; dat de wil om ze te doen tot stand komen uit de verrichting duidelijk moet blijken;

dat appellante, op wie het dienvolgens rust te bewijzen dat, wat de door haar ingeroepen nieuwe verkoop betreft, partijen, over de zaak en de prijs het eens geworden zijn, dergelijk bewijs niet levert;

Overwegende dat het integendeel uit de bestanddelen der zaak en in het bijzonder uit de ter debatten overgelegde brieven dd. 7-3-1951, 10-3-1952, 18-3-1952, 30-4-1952, 10-6-1952, 24-6-1952, 1-7-1952, 23-12-1952, 21-4-1953 en 11-5-1953 blijkt dat het nooit in de bedoeling van partijen geweest is de tussen hen op 5-12-1951 gesloten overeenkomst te vernietigen, dat zij daarentegen deze overeenkomst in stand gehouden

hebben met deze enkele wijziging dat appellante ten bedrage van de prijs van de 313 niet geleverde m   eikenhout, hetzij dus 1.095.500 fr., versgevelde eikenbomen in levering zou nemen, welke haar door de verkoopster tot aanvaarding aangeboden zouden worden;

Overwegende dat de N.V. «Société Forestière Auxiliaire des Mines» herhaaldelijk appellante uitgenodigd heeft om het overeengekomen hout te komen bezichtigen, maar dat appellante telkenmale onder ijdele voorwendsels geen gevolg aan deze uitnodigingen gegeven heeft;

Overwegende dat dus terecht en om oordeelkundige redenen, waarbij het Hof zich ten volle aansluit, de eerste rechter beslist heeft dat de gedeeltelijke niet-uitvoering van de betwiste overeenkomst enkel te wijten is aan de schuld van appellante, die zich vrijwillig aan de uitvoering van haar verplichtingen onttrokken heeft, en derhalve deze overeenkomst tot beloop van de resterende 313 m   hout ten ongelijke van appellante ontbonden heeft;

Overwegende dat de eerste rechter, rekening houdende met het feit dat de overeenkomst een genus voorziet en het onderzoek naar het specifieke aanbod van het saldo niet meer mogelijk is alsmede met al de omstandigheden der zaak, ook terecht het bedrag van de door geïntimeerde geleden schade ex aequo et bono op nette 10 % van de waarde van het te leveren saldo, weze op 109.550 fr. bepaald heeft en, inachtnemende dat de wanprestatie van appellante in een zekere mate de staking der betalingen van geïntimeerde veroorzaakt had, aan laatstgenoemde uit dien hoofde een aanvullende vergoeding groot 25.000 fr. heeft toegekend;

Overwegende dat niets aanwijst dat het bedrag van 109.550 fr. zou dienen verhoogd te worden, o.m. wegens «kosten door geïntimeerde gedragen met het oog op het sluiten en de uitvoering» van de verkoop;

dat inderdaad geïntimeerde geen bepaalde kosten verantwoordt en dat, bij de billijkerwijze gedane schadeberaming, rekening gehouden werd met alle schadeposten en niet slechts met de derving van nettowinst;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies; alle verdere of strijdige conclusies verwerpend; zegt voor recht dat geïntimeerde bevoegd was om de oorspronkelijke eis in te stellen; ontvangt het hoger beroep en het tegenberoep; wijst ze beide als ongegrond af; bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen en veroordeelt appellante tot de kosten van de aanleg.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer — 11 juni 1957.

Voorzitter : M. Van Malleghem.
Raadsheren : M.M. Lefebvre en Buysse.
Advocaat-generaal : M. Ely.

Strafvordering. — Bij brief aan de griffier der rechtbank ingesteld hoger beroep. — Niet ontvankelijk.

Hoger beroep, tegen een vonnis der correctionele rechtbank, ingesteld bij brief, toegezonden aan de griffier van die rechtbank en door laatstgenoemde overgeschreven in het register van de akten van beroep.

De verklaring van hoger beroep werd aldus niet gedaan ter griffie van de rechtbank, noch aldaar ondertekend, hetzij door de eiser in hoger beroep, hetzij door een door hem aangesteld pleitbezorger bij voormelde rechtbank, hetzij door een ander door hem daartoe speciaal gemachtigd persoon.

Bedoelde schriftelijke verklaring maakt derhalve niet een geldig hoger beroep uit, daar immers de bepalingen van de artikelen 203, 204 en 205 Sv. niet zijn nageleefd.

O.M. t/ Cackebeke O.

Overwegende dat, de verklaring van beroep tegen het vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde dd. 21 maart 1957 niet gedaan werd ter griffie van diezelfde rechtbank en dat deze verklaring aldaar niet ondertekend werd, hetzij door de eiser in beroep, hetzij door een door hem aangestelde pleitbezorger bij voormelde rechtbank, hetzij nog door ieder ander daartoe door hem aangestelde bijzondere gemachtigde;

Dat derhalve de schriftelijke verklaring door de verdachte aan de griffie der rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde toegezonden geen geldig beroep uitmaakt daar immers de bepalingen van de artikels 203, 204 en 205 van het Wetboek van Strafvordering ter zake niet werden nageleefd;

Om deze redenen :

Gelet op artikel 24 der Wet van 15 juni 1935, artikel 203, 204, 205 en 211 van het Wetboek van Strafvordering, alle wetbepalingen door de Voorzitter ter terechtzitting aangeduid.

Het hof,

Rechtdoende op tegenspraak :

Verklaart het beroep van de verdachte niet ontvankelijk.

Veroordeelt de verdachte tot de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 27 juni 1958.

Voorzitter : Mr Wildiers.
Rechters : H.H. Cornette en Gepts.
Advocaten : Mrs L. Rombaut, P. Brusselleers
en Ch. Boelens.

Burgerlijke verantwoordelijkheid van geneesheer en verpleegsters.

Het plaatsen van een warmtebron met het gekende en aangenomen gevaar van verbranding, kan in bepaalde gevallen niet alleen verantwoord, maar zelfs geboden zijn.

Algemeen wordt aangenomen dat de dokter verantwoordelijk blijft voor de fouten begaan door de verpleegster die hem bijstaat en rechtstreeks onder zijn bevelen staat; dat hij ook verantwoordelijk blijft wanneer zij een verzorging uitvoert of voortzet die normaal door de dokter moet worden toegekend.

Deze verantwoordelijkheid komt echter niet in het gedrang voor de normale klinische verzorging.

Vernemen t/ Dr. X, verpleegsters J. en D. en de vereniging zonder winstgevend doel X gasthuis.

Overwegende dat de eis strekt tot vergoeding van de schade door aanlegster geleden als gevolg van brandwonden die zij opgelopen heeft, wanneer zij door eerste verweerder behandeld werd in de kliniek beheerd door vierde verweester;

Overwegende dat de omstandigheden van het ongeval het voorwerp hebben uitgemaakt van een uitgebreid strafrechtelijk onderzoek, dat eindigde met een bevel van niet vervolging tegen tweede en derde verweersters, op gelijkkluidende vordering van de heer Procureur des Konings, eerste verweerder niet in betichting geweest zijnde;

Overwegende dat deze omstandigheden als volgt kunnen samengevat worden : op 17 januari 1955 werd aanlegster opgenomen in X-gasthuis, in een toestand van diepe coma : eerste verweerder, die haar behandelende dokter was sedert verschillende jaren, wendde eerst zonder resultaat een reeks analeptica aan, en besloot dan te trachten een bloedanalyse te doen, om een diagnose mogelijk te maken; daar patiënte als gevolg van een circulatie-collaps een onmeetbare bloeddruk vertoonde, diende er overgegaan tot verwarming van het lichaam door warmtebron, ten einde de circulatie te herstellen; de warmtebron werd onder de vorm van warme kruikjes tegen het lichaam geplaatst, en de circulatie werd in zulke mate hersteld dat na een tijdspanne, die door de dokter geschat wordt op drie kwart uur, het mogelijk was over te gaan tot een bloedtappen, en een analyse dewelke wees op een diabetische coma, voor dewelke dan de passende behandeling werd toegepast.

Overwegende dat op 29 juli 1955 de door de onderzoeksrechter aangestelde dokter de aard van de opgelopen wonden als volgt beschreef : brandwonden van tweede en derde graad gelegen boven en onder de rechterknie, op de linkerkuits, en een kleine boven de linkerachillespees; dat dezelfde dokter vaststelde dat gedurende drie maanden en vier weken het

slachtoffer volkomen invalied en bedlegerig is geweest;

Overwegende dat het niet betwist kan worden dat deze wonden het gevolg geweest zijn van het plaatsen van warme kruikjes tegen het lichaam, en meer bepaald op de plaatsen welke brandwonden vertoonden; dat het inderdaad uit de verschillende verklaringen blijkt dat de dokter een der kruikjes zelf in de rechterknieplooï aanlegde, misschien wel de twee plaatste; dat het uit de verklaring van tweede verweerster blijkt dat een uur nadien de rechterknie van de patiënte een rode vlek vertoonde en dat zij dan de kruikjes heeft verlegd; dat toen zij enkele uren later terug kwam zien, zij verschillende brandwonden vaststelde;

Overwegende dat er dus geen twijfel kan bestaan nopens het oorzakelijk verband dat bestaat tussen het plaatsen van de warme kruikjes en de brandwonden; dat de dokter en tweede verweerster zelfs aanstippen dat een comateuse toestand voor gevolg heeft dat de weefsels, in dewelk bijna geen bloedcirculatie voorkomt, veel gemakkelijker en op lagere temperatuur verbranden;

Overwegende dat de dokter een ietwat dubbelzinnige houding aanneemt in de uitleg die hij in de loop van het onderzoek verschaftte, gezien hij enerzijds verklaart niet gearzeld te hebben een warmtebron aan te leggen, wel wetende dat er geen circulatie was, en juist om te trachten circulatie te bekomen, op gevaar af brandwonden, waarschijnlijk van de eerste graad, te veroorzaken, en dat hij anderzijds zijn verwondering uitdrukt dat patiënte brandwonden had opgelopen (zie p.v. gerechtelijke politie: «groot was mijn verbazing de volgende dag te vernemen dat patiënte de brandwonden had opgelopen»);

Overwegende dat deze dubbelzinnige verklaring alleen haar uitleg vindt in deze interpretatie; het aanleggen van de warmtebron was een noodzakelijkheid waarvan de dokter de verantwoordelijkheid op zich neemt, zelfs op gevaar af brandwonden van de eerste graad teweeg te brengen, maar de brandwonden van tweede of derde graad zijn het gevolg van een onachtzaamheid, t.t.z. van het behouden van de warme kruikjes in de onmiddellijke nabijheid van en zelfs tegen het lichaam;

Overwegende dat bij gebrek aan strijdige technische gegevens deze thesis van de dokter mag aanvaard worden en dat het mag aangenomen worden dat het plaatsen van een warmtebron, met het gekende en aangenomen gevaar, niet alleen verantwoord, maar zelfs geboden was, dat de vraag zich dan nog alleen stelt aan wie het behoud van de kruikjes, feit dat de werkelijke oorzaak van de zwaarwichtigheid der wonden geweest is, te wijten is;

Overwegende dat het in casu dient uitgemaakt of de verpleegster een fout heeft begaan in de uitvoering van de bevelen van de dokter, en of deze fout de verantwoordelijkheid van de dokter kan medeslepen;

Overwegende dat zeer algemeen aangenomen wordt dat de dokter verantwoordelijk blijft voor de fouten begaan door de verpleegster die hem bijstaat en rechtstreeks onder zijn bevelen werkt; dat hij ook verantwoordelijk blijft wanneer zij een verzorging uitvoert of voortzet die normaal door de dokter hoeft toegediend te worden; dat anderzijds deze verantwoordelijkheid niet in het gedrang komt voor de normale klinische verzorging (zie Rijckmans, Droits et Obligations des Médecins, n° 591; R. Savatier, Droit Médical, n° 425);

Overwegende dat de aard van de prestatie, nl. het plaatsen van warme kruikjes over het algemeen, mag

beschouwd worden als zijnde de uitvoering van de normale gasthuisverzorging; dat in huidige geval het echter meer als een geneeskundige behandeling dient geacht; dat inderdaad de formele aanduidingen van de dokter geweest zijn dat de kruikjes tegen het lichaam, en op een bepaalde plaats moesten gelegd worden, en niet, zoals gebruikelijk, tussen de dekens (zie verklaring J. in ondervraging door de heer Onderzoeksrechter) en aan de voeten; dat de bedoeling van het plaatsen van kruikjes geweest is de bloedcirculatie op te wekken, niet alleen om bloedtapping mogelijk te maken, maar ook als een werkelijke therapie voor de comateuse toestand in dewelke patiënt zich bevond;

Overwegende dat, zoals hoger gezegd, het plaatsen van een warmtebron in deze omstandigheden, zijnde een daad van geneeskundige verzorging door de dokter voldoende wordt verantwoord; dat het echter te onderzoeken valt of het behoud van deze kruikjes, nadat de bloedtapping mogelijk was geweest, op de plaats waar zij gelaten werden, te verantwoorden is, en, zoniet, of het beschouwd moet worden als de voortzetting der verzorging of de gewone uitvoering van gasthuiszorgen;

Overwegende dat uit de verklaringen van de dokter blijkt dat de warmtebron in de buurt van het lichaam verder dient onderhouden tot de bloedsomloop gestabiliseerd is, dat echter uit dezelfde verklaring kan afgeleid worden dat, eens de bloedsomloop in voldoende mate hersteld, het niet meer nodig is dezelfde risico's te nemen als bij het aanleggen van de warmtebron; dat de verwondering van de dokter over de graad der verbranding duidelijk wijst op een afkeuring van de handelwijze van het gasthuispersoneel;

Overwegende dat, gesteld dat het behoud van deze kruikjes een fout uitmaakt vooral wanneer, zoals J. het zelf zegt, een uur nadien een alarmsignaal waar te nemen was, namelijk het vertonen van een rode plek, het dient beslist of deze fout de verantwoordelijkheid van de dokter ter sprake brengt;

Overwegende dat, indien men niet kan spreken van de uitvoering van een alledaagse taak van gasthuisverzorging, gezien de bijzondere omstandigheden op dewelke reeds hoger gewezen werd, het nochtans dient geacht dat het verder in het oog houden van de patiënte niet meer dient beschouwd als de uitvoering van een geneeskundige verzorging; dat het inderdaad moet aangenomen worden dat, zelfs in de uitvoering van zijn bevelen, de dokter moet kunnen staat maken op een dergelijke technische opleiding en op de ervaring van de verpleegsters in wier handen hij de patiënt overlaat; dat het duidelijk blijkt dat de dokter zich heeft menen te mogen verlaten op de ervaring van de verpleegster wanneer hij zegde «U houdt het verder in het oog»; dat zelfs indien J. niet, zoals de dokter het aanstipt, bijzonder bevoegd voor gevallen van diabetische coma was, een gediplomeerde verpleegster moet geacht worden te weten dat, zoals J. het zelf zegt, «in een geval als dit van bedoelde patiënte, moet de temperatuur niet hoog zijn om brandwonden te veroorzaken», dat het verschijnen van een rode plek, gekend als alarmsignaal voor brandwonden, de verpleegster had moeten aanzetten tot het nemen van andere maatregelen dan het verleggen van de kruikjes, dit op het ogenblik dat haar dienst voor verschillende uren ging ophouden;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid van derde verweerster, in het licht van hetgeen hoger gezegd werd, niet kan weerhouden worden, gezien zij slechts op het ogenblik van het vullen van de kruikjes, de bevelen van de dokter heeft doorgegeven en laten uitvoeren, en de kruikjes heeft aangebracht;

Overwegende dat de dokter dus noch een fout begaan heeft met het plaatsen van de kruikjes, noch een nalatigheid door de aandacht van de verpleegster niet te vestigen op het gevaar voor brandwonden in dit bijzonder geval, anders dan met de gebruikelijke opdracht de zaak verder in het oog te houden, daar hij zich normaal mocht verlaten op een voldoende kennis van zaken en oplettendheid vanwege de verpleegster; dat de verpleegster dus alleen verantwoordelijk blijft voor het gebeurde; dat vierde verweerster in wier dienst zij handelt, voor deze daden eveneens dient aansprakelijk gesteld;

Overwegende dat wat de schade betreft, ... enz.

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak, na er over beraadslaagd te hebben, alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Rechtdoende op de hoofdeis: verklaart deze eis ontvankelijk doch niet gegrond voor zoveel hij gericht is tegen eerste en derde verweerders; wijst aanleggers ervan af met veroordeling tot de kosten;

Verklaart de eis gericht tegen tweede en vierde verpleegsters ontvankelijk en in volgende mate gegrond; ... (verder zonder belang).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e kamer. — 27 maart 1958.

Voorzitter: M. Fraeys.

Rechters: M.M. Eeman en de Crombrugghe de Loorsinghe.

O.M.: M. Marechal.

Advocaten: Mrs Brondel en Vander Ghote.

Wegverkeer. — Verkeersteken 1 A.

Het verkeersteken 1 A, zelfs geïsoleerd, behoudt zijn volle waarde voor zoveel het regelmatig is naar de vorm.

Onjuist is de mening, dat bij afwezigheid van teken n° 2 op de door hem gevolgde weg de weggebruiker zou gehouden zijn de van rechts komende weggebruiker te laten voorgaan, zelfs indien die weggebruiker doorgang verschuldigd is.

Die mening miskent geheel het afwijkend karakter van artikel 16; artikel 15 is immers alleen van toepassing voor zoveel geen afwijking bepaald is in artikel 16.

Belgische Staat (Minister van Verkeerswezen)
t/ Raveschot.

Overwegende dat in de Vosseslagstraat een verkeersteken 1 A is aangebracht zodat luidens artikel 16 - 1e en 4e Raveschot, weggebruiker komende uit de Vosseslagstraat de bestuurders die reden op de Driftweg, weg die hij ging naderen, moest laten voorgaan en slechts de Driřfweg mocht oprijden indien hij zulks, gelet op de plaats, de verwijdering en de snelheid van de andere bestuurders, zonder gevaar voor ongevallen kon doen;

Overwegende dat overeenkomstig rechtspraak en rechtsleer, de eerste Rechter met reden aanvaardt dat verkeersteken 1 A, zelfs geïsoleerd, zijn volle waarde behoudt voor zoveel het regelmatig is wat de vorm aangaat;

Overwegende dat de eerste Rechter verder ten on-

rechte aanneemt dat bij afwezigheid van teken nr 2 op d door hem gevolgde weg, een weggebruiker gehouden is de weggebruikers die van rechts komen te laten voorgaan zelfs indien die weggebruiker doorgang verschuldigd is ingevolge artikel 1 A.; dat zulke bewering het afwijkend karakter van artikel 16 totaal miskent; dat artikel 15 immers alleen van toepassing is voor zoveel er geen afwijkingen voorzien zijn door artikel 16; Dat er dus geen redenen voorhanden zijn om enig deel der schadelijke gevolgen van het ongeval ten laste te leggen van Van den Berghe.

Dat aldus het vonnis van de eerste Rechter dient hervormd te worden;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 16 januari 1957.

Voorzitter: M. Temmerman P.

Rechters: M.M. Dhanens en Soetaert.

Advocaat: Mr W. Van Hille.

Overspelig kind. — Onderhoudsplicht van de verwekker. — Belofte betaling van onderhoudsgeld. — Omzetting van natuurlijke verbintenis in civiele verbintenis.

Hoewel het kind uit overspelige betrekkingen geboren is en de erkenning van het kind ten aanzien van zijn staat geen gevolgen kan hebben, heeft de belofte van de verwekker onderhoudsgeld te zullen betalen de natuurlijke verbintenis in een civiele verbintenis omgezet, die voor de rechtbank afgedwongen kan worden.

Het bedrag van de schuld tot onderhoud is vatbaar voor aanpassing aan de behoeften van het kind en aan het vermogen van verwekker.

Th. t/ V... B...

Overwegende dat de eis ertoe strekt betaling te bekomen van het achterstallig onderhoudsgeld, dat de gedaagde zich op 21 februari 1945 voor het Stads-jugendamt te Hamburg heeft verbonden te betalen, voor het kind Michael Bil... zijnde 504 DM. of tot aan de dagvaarding 68.000 Belgische frank, voorts dit onderhoudsgeld voor de toekomst, dit is vanaf de dagvaarding te horen vaststellen op 1.000 fr. per maand, vooruit betaalbaar ten huize van de eiseres, met verwijzing van de gedaagde in de kosten van het geding;

Overwegende dat, hoewel het kind van de eiseres uit overspelige betrekkingen is geboren en de erkenning van het kind ten aanzien van zijn staat geen gevolgen kan hebben, nochtans de belofte van de gedaagde om onderhoudsgeld te betalen, een natuurlijke verbintenis in een burgerlijke heeft omgezet, die dan ook voor de rechtbank afdwingbaar is;

Overwegende dat, waar de gedaagde zich verbond het kind te onderhouden, het bedrag van de schuld vatbaar is voor aanpassing aan de behoeften van het kind en het vermogen van de gedaagde;

Op deze gronden,

De Rechtbank,
veroordeelt de gedaagde om wegens achterstallig onderhoudsgeld voor het kind Michael B... enz.

veroordeelt hem bovendien om met ingang van de datum der dagvaarding om dezelfde redenen aan de eiseres en te haren huize te betalen 500 fr. per maand, de eerste dag van elke maand bij voorbaat.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

1 februari 1958.

Voorzitter: M. Van Lerberghe.

Referendaris: M. Vandekerckhove.

Advocaten: Mrs Malfait en Van Tyghem.

Wisselrecht. — Verhouding tussen de trekker en de betrokkene-acceptant. — Acceptatie brengt geen schuldvernieuwing teweeg. — Beroep toegelaten op de in de onderliggende overeenkomst gedane keuze van de betrekkelijk bevoegde rechter.

Een wijziging in de manier, waarop de schuld zal betaald worden, brengt geen schuldvernieuwing teweeg, zo b.v.b. wanneer de schuldenaar van een geldsom een wissel of een orderbriefje ondertekent, omdat het voorwerp van de verbintenis daardoor niet gewijzigd wordt, doch slechts de manier, waarop de schuldenaar dezelfde schuld betalen zal.

De stelling als zou bij een wisselverbintenis in de onderliggende overeenkomst gedane keuze van de betrekkelijk bevoegde rechter niet mogen worden ingeroepen, is te algemeen.

Deze stelling gaat niet op voor de wisselverbintenis tussen de trekker en de betrokkene-acceptant, daar tussen hen de onderliggende verhouding altijd van tel blijft.

Tussen de trekker en de betrokkene-acceptant overheerst het abstrakt karakter der wisselverbintenis niet dermate, dat de acceptant al zijn weren uit de onderliggende verhouding opgeeft.

Vandeplas t/ P.V.B.A. Almeubel

Gezien de daging van 9 november 1957, waarbij eiseres jegens verweerder Vandeplas de betaling vordert van 18.265 frank met de verwijlrente à 5,5 % vanaf 28 oktober 1957, de rechterlijke rente en de kosten, inbegrepen 99 frank wisselprotestkosten, hoofdens aanvaarde maar wegens wanbetaling geprotesteerde wisselbrief;

Gezien ons verstekvonnis van 16 november 1957, de eis toewijzend;

Gezien het exploit van verzet dd. 19 december 1957, waarbij opposant Vandeplas betoogt dat onze rechtbank plaatselijk onbevoegd was om vonnis te vellen op de vordering, gesteund op een accept, daar dit betaalbaar was te Jemeppe-sur-Meuse;

Overwegende dat het verzet, tijdig ingesteld en behoorlijk gemotiveerd, ontvankelijk is, hetgeen de hoofdeisers overigens niet betwist;

Overwegende dat opposants' argument van plaatselijke onbevoegdheid kan opgaan wanneer de acceptatie van de wissel schuldvernieuwing teweegbrengt;

Overwegende dat een wijziging in de manier waarop de schuld zal betaald worden geen schuldvernieuwing teweegbrengt zo b.v. wanneer de schuldenaar van een geldsom een wissel of een orderbriefje ondertekent, omdat het voorwerp der verbintenis niet gewijzigd wordt maar slechts de manier waarop de schuldenaar dezelfde schuld betalen zal (Cass. Fr. 29 nov. 1852, D.P. 1852, I, 623; Hof Gent, 22 juni 1915, J.C.F. 1915, n° 4393; Hrb. Kortrijk, 14 april 1920, Pas. 1920, III, 143; Kluyskens, De Verbintenissen, 5° druk, 1948, blz. 330 onderaan; Asser-Losecaat Vermeer, 3° deel verbintenissenrecht, 1° stuk, De Verbintenissen, 2° gedeelte, blz. 350 en Asser-Rutten, idem, slotaflevering, blz. 420; De Page, T. III, n° 590, blz. 533, enz.);

Overwegende dat de stelling als zouden in een cambiaire vordering geen bedingen van bevoegdheidskeuze, in de onderliggende overeenkomst vervat, mogen inge-

roepen worden, zodat de plaats van de betaling der basisovereenkomst geen invloed uitoefent op de plaatselijke bevoegdheid in een wisselgeding (R.P.D.B. V° traite n° 895) te algemeen gesteld is;

dat deze stelling volkomen opgaat voor de exclusief cambiaire vordering, waar de basisovereenkomst van geen tel is (verhaal van derde-houders tegenover alle vorige ondertekenaars van de wisselbrief andere dan zijn auteur-medecontractant);

dat deze stelling echter niet opgaat voor de cambiaire vordering tussen de trekker en de betrokkene-acceptant, vermits tussen hen de basisovereenkomst altijd van tel is en de trekker altijd de discussie over het fonds tot betaling, weze over de oorspronkelijke contractuele verhouding, tijdens het wisselbeding kan aanvaarden;

Overwegende dat tussen de trekker en de betrokkene-acceptant het abstracte karakter van de wisselovereenkomst niet dermate doorweegt dat de accepterende betrokkene al zijn weren, spruitend uit de oorspronkelijke verhouding, opgeeft;

dat de betrokkene, die accepteert, zich verplicht tot betaling van de wissel, zoals deze luidt, aan iedere regelmatige houder, de trekker inclusief, maar dat hij zich tegenover de trekker nog op de oorspronkelijke verhouding kan beroepen, al rust de bewijslast nu op hem;

dat hij zich echter tegenover de nemer en de verdere houders van alle weren ontdoet die niet uit het papier of uit de wet blijken;

dat op grond van het bovenstaande er geen schuldvernieuwing plaatsgrijpt wanneer de schuldenaar een wissel accepteert ter voldoening van een om andere reden aangegane schuld;

Overwegende dat uit dien hoofde de trekker wel het recht heeft in een wisselgeding met de betrokkene-acceptant te verwijzen naar de bevoegdheidskeuze van de onderliggende overeenkomst;

Overwegende ten andere dat het niet praktisch is en het over het algemeen niet de gemeenschappelijke bedoeling van partijen is de trekker te beperken tot de rechterlijke bevoegdheid van de plaats waar de betrokkene accepteerde;

dat de onderliggende betalingsverbintenis meestal contant moet worden voldaan en de schuldeiser uit loutere toegeeflijkheid aan de schuldenaar, die nalaat te betalen, termijnen van respijt verleent, veelal onder vorm van accepten, zodat de tegemoetkomende schuldeiser-trekker geen nadeel moet lijden omwille van zijn inschikkelijkheid (Hof Gent, 26 juli 1890, Pas. 1890, II, 399; Hrb. Gent, 28 mei 1881, Pas. 1884, III, 276; Cass. Fr. 29 maart 1892, Sirey 1895, I, 446);

Overwegende dat er ter zake geen twijfel en ook geen betwisting bestaat over het feit dat de basisverbintenis betaalbaar was te Roeselare en er bedongen was in de aanvaarde faktuur dat het trekken van wissels geen wijziging aan deze betaalbaarheid bracht;

Overwegende dat door dit uitdrukkelijk beding, aanvaard door de koper, deze meteen aanvaardde dat de verkoper zich, zelfs voor de betaling van de wisselbrief, kon beroepen op de bevoegdheidskeuze te Roeselare;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,
Ontvangt het verzet;
Verklaart zich plaatselijk bevoegd;
Wijst het verzet af met handhaving van het bestreden vonnis; alle kosten ten laste van opposant;
Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 22 oktober 1957.

Voorzitter : M. Blauwaert.

Rechters : M.M. Maes en Elewaut.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs De Noos en Maréchal.

Hoofdelijkheid. — Kosten vonnis. — Kosten van betekening en tenuitvoerlegging.

De kosten van een vonnis, waarbij twee hoofdelijke medeschuldenaren tot betaling zijn veroordeeld, zijn niet het voorwerp van een hoofdelijke veroordeling. Zij zijn voor de helft door ieder van de veroordeelde medeschuldenaren verschuldigd.

De kosten van betekening en tenuitvoerlegging van het vonnis, die gedaan zijn tegen elk van de hoofdelijke medeschuldenaren, betreffen ieder van hen persoonlijk en moeten door ieder van hen gedragen worden.

Blanquaert t/ Van Lent.

Overwegende dat de vordering enerzijds strekte tot de betaling van de helft van 183.800 frank of 91.900 frank als deel van verweerder in de verliezen ondergaan door de feitelijke vennootschap die zij vormden voor de uitbating van fabricatie van worsten en hespen;

Overwegende dat verweerder gezegde schuld niet betwist;

dat het blijkt dat partijen in onderhandeling zijn om een overeenkomst te treffen nopens de wijze van betaling van dit bedrag;

dat er aanleiding bestaat om elke veroordeling van verweerder te schorsen in afwachting van de uitslag van gezegde onderhandelingen;

Overwegende dat de vordering in de tweede plaats strekt tot de betaling van 13.377 frank als bedrag dat eiser verklaart te hebben betaald aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid ter ontlasting van verweerder;

Overwegende dat verweerder betwist dat er buiten het verliessaldo van 183.800 frank nog aan de R.M.Z. meer te betalen was dan 11.107 frank als hoofdsom en 1.180 frank als intresten;

Overwegende dat eiser ook het bestaan van een grotere schuld niet bewijst en niet aanbiedt te bewijzen;

Overwegende dat iedere partij voor de helft die schuld dient te dragen, d.i. 5.553,50 frank + 590 frank of 6.143,50 frank;

Overwegende dat de kosten van het vonnis waarbij de R.M.Z. zich een titel aanschaft tegen haar beide solidaire schuldenaars, niet het voorwerp zijn van een solidaire veroordeling (De Page, III, n° 331);

dat zij voor de helft door iedere partij verschuldigd waren;

dat zij op 470 frank werden begroot, d.i. 235 frank voor ieder;

Overwegende dat eiser recht heeft op de terugbetaling van dit bedrag voor zover het begrepen is in de som van 1.088 frank die hij voor gerechtskosten betaalde;

Overwegende dat de kosten van betekening en van uitvoering van het vonnis die gedaan werden tegen elkeen van de hoofdelijke schuldenaars, aan ieder van hen eigen zijn en door ieder van hen dienen gedragen te worden, vermits gezegde kosten het gevolg zijn van

de wanbetaling van de schuld die ieder zich hoofdelijk verbonden had te betalen met recht de terugbetaling te eisen van zijn aandeel aan de medeschuldenaar;

Om deze redenen :

De Rechtbank, makende melding dat artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Verklaart de vordering ontvankelijk en rechtdoende ten gronde, verwijst verweerder om aan ieder te betalen de som van 6.143,50 frank met de gerechtelijke intresten en, doch alleen voor zover dit bedrag begrepen is in de door eiser betaalde som van 1.088 frank uit hoofde van gerechtskosten, de helft van 470 frank of 235 frank eveneens met de gerechtelijke intresten;

Verwijst verweerder in de kosten van onderhavig geding tot heden;

Reserveert de uitspraak wat betreft het meer gevorderde tot het einde van de onderhandelingen tussen partijen;

Verzendt de zaak naar de algemene rol.

VREDEGERECHT TE BRUGGE

18 maart 1958.

Rechter : M. Donck.

Advocaten : Mrs. de Caluwe en Olivier.

« Nul ne plaide par procureur ». — Vordering ingesteld door iemand tegen wie een procedure tot interdictie is ingeleid. — Ontvankelijkheid.

De vader van de huurster heeft geen hoëdanigheid om namens zijn dochter het bestaan van de beweëde handelshuur en de toepasselijkheid van de wet van 30 april 1951 aan eiseres tegen te werpen. (« Nul ne plaide par procureur »).

Het inleiden van een procedure tot interdictie van eiseres is op zich zelf niet voldoende om deze laatste te beletten op geldige wijze overeenkomsten te sluiten en in rechte te handelen.

Lecomte t./Van Tuyckom.

Overwegende dat de vordering strekt :

1. tot betaling van 4.500 fr. hoofdens achterstallige huurprijs voor november en december 1957 van een huis gestaan en gelegen te Brugge, Langestraat, 97;
2. tot uitdrijving van verweerder, desnoods bij rechtsmacht, uit het kwestig eigendom van aanlegster;

Overwegende dat verweerder in de eerste plaats de niet-ontvankelijkheid van deze vordering tegenstelt;

Overwegende dat hij in ondergeschikte orde de uitspraak wou zien uitstellen tot wanneer de bevoegde rechtbank haar vonnis zal uitgesproken hebben in de aanhangige procedure tot interdictie van aanlegster;

Overwegende dat verweerder ook nog de ongegrondheid van de vordering pleit;

A. Aangaande de ontvankelijkheid en de gegrondheid :

Overwegende dat verweerder staande houdt dat niet hij maar wel zijn dochter Christiane Van Tuyckom, bij wie hij inwoont, het kwestieuze eigendom van aanlegster in huur houdt, mits 1.500 fr. per maand;

Overwegende dat hij bovendien inroept dat zijn dochter in het huurgoed een kleinhandel uitbaat die haar precies door aanlegster, haar grootmoeder, over-

gelaten werd; dat het hier dus een handelsverhuring geldt;

Overwegende dat hij, ten aanzien van dit handelskarakter van de huur laat gelden dat de overeengekomen huurprijs van 1.500 fr. slechts kan verhoogd en het kontrakt kan opgezegd overeenkomstig de schikkingen van de wet van 30 april 1951;

Overwegende dat aanlegster deze argumentatie van verweerder ten stelligste betwist;

Overwegende dat zij wél toegeeft op 27 oktober 1956 haar handel aan verweerders' dochter overgelaten te hebben, maar tevens laat opmerken dat zij tot in oktober van het volgend jaar (1957) haar huis is blijven betrekken; dat verweerder met zijn gezin feitelijk bij haar inwoonde en eerst vanaf oktober 1957, datum waarop hij haar verplichtte haar eigen huis te verlaten, huurgeld heeft moeten betalen;

Overwegende dat aanlegster beweert en ook bewijst huurgelden voor oktober en november 1957 ontvangen te hebben;

Overwegende dat zij eveneens bewijst een eerste maal op 16 november 1957 en een tweede maal op 11 december 1957, telkens per aangetekend schrijven, aan verweerder huurverhoging tot 3.000 fr. per maand en vervolgens tot 5.000 fr. per maand, aangevraagd te hebben;

Overwegende dat verweerder de ingeroepen betalingen ten titel van huur niet betwist, doch bepaalt dat deze, ofwel door zijn dochter, ofwel voor zijn dochter gedaan werden; dat hij verder beweert de eisen tot huurverhoging onbeantwoord te hebben gelaten omdat het in feite om een handelsverhuring gaat en deze eisen dienvolgens blijkbaar ongegrond waren;

Overwegende dat het bestaan en de uitvoering van een huurovereenkomst terzake onbetwistbaar vaststaan; dat het er eigenlijk op aankomt te weten of verweerder al dan niet de aansprakelijke huurder is;

Overwegende dat het bewijs daarvan ontegensprekelijk door aanlegster dient geleverd en, bij ontstentenis van geschreven overeenkomst, door alle rechtsmiddelen, vermoedens inbegrepen, mag ingebracht;

Overwegende dat de voorhanden gegevens van het geding van aard zijn de gegrondheid van aanlegsters' stelling te doen aannemen:

1. Overwegende dat het immers logisch blijkt dat verweerders' ongehuwde dochter bij haar ouders inwoont, eerder dan het tegenovergestelde;

2. Overwegende dat waar aanlegster regelmatig verweerder voor betaling en verhoging van de huur aanspreekt, zonder ontkennende reactie van zijnerwege, het even logisch is daaruit te besluiten dat zij wel met verweerder de betwiste huur heeft afgesloten;

3. Overwegende dat het aanvankelijk vastgesteld bedrag van de huurprijs (1.500 fr. per maand) blijkbaar op huishuur eerder dan op handelshuur wijst;

4. Overwegende dat waar aanlegster in bezit is van betalingsbewijzen uitgaande van « Van Tuyckom » en voor « huishuur », deze betalingen dienen vermoed gedaan geweest te zijn door verweerder en voor eigen rekening;

5. Overwegende dat het feit dat aanlegster aan verweerders' dochter haar handelsfonds en handelsregister heeft overgelaten niet noodzakelijk moet doen veronderstellen dat zij haar tevens haar huis heeft verhuurd; dat niet uit het oog dient verloren dat aanlegster een jaar lang na deze overname haar huis is blijven bewonen;

Overwegende dat de vaststelling, dat niet eens beweerd wordt dat Mej. Christiane Van Tuyckom tus-

sen oktober 1956 (datum van de afstand) en oktober 1957 (datum van aanlegsters' verhuizing) huurprijs zou betaald hebben, verweerders' stelling tegensprekt;

6. Overwegende dat afgezien van de omstandigheid dat verweerder geen hoedanigheid bezit om namens zijn dochter het bestaan van de beweerde handelsverhuring en de toepassing van de wet van 30-4-1951 aan aanlegster tegen te stellen, (Nul ne plaide par procureur), het minstens zonderling voorkomt dat Mej. Christiane Van Tuyckom in het voorhanden geding niet vrijwillig tussenkomt noch door verweerder in tussenkomst geroepen wordt: dat zij nochtans een overwegend belang zou hebben haar eventuele rechten te laten gelden;

B. Aangaande de gevraagde schorsing van de uitspraak:

Overwegende dat het inleiden van de procedure tot interdictie van aanlegster op zich zelf niet volstaat om deze laatste te beletten op geldige wijze overeenkomsten te sluiten en in rechte te handelen;

Overwegende dat zij derhalve gerechtigd was de gevraagde huishuurverhogingen te eisen en, bij gebreke van gehele of gedeeltelijke betaling van de huurprijs, de uitdrijving van haar huurder te vervolgen;

.....

VREDEGERECHT TE BERINGEN

5 juli 1957.

Rechter: M. F. Vranken.

Advocaten: Mrs. Van Deurzen en Degreef.

Spel. — Duivenwedstrijd. — Geen rechtsvordering.

De wet staat geen rechtsvordering toe ter zake van een schuld uit spel of weddenschap (art. 1965 B.W.).

Art. 1966 B.W. maakt alleen uitzonderingen voor spelen, die geschikt zijn tot behendigheid of lichaamsoefening.

De duivenwedstrijd valt niet onder de bij artikel 1966 B.W. bedoelde uitzonderingen.

Bij dergelijke wedstrijden spelen de behendigheid en de oefening van het lichaam geen rol; het winnen van een prijs is daarbij enkel afhankelijk van het toeval, de hoedanigheid en het withoudingsvermogen van de duif, de weersgesteldheid en andere factoren, waarbij de behendigheid en de kennis van de medespelers praktisch geen rol spelen.

Baers t/ Leyssens.

Overwegende dat het verzet regelmatig is en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat Baers, eiser op verzet en oorspronkelijke verweerder, betwist de som van 1.822,40 F aan Leyssens verschuldigd te zijn;

dat hij eerst en vooral de exceptie van spel tegen hem inroept en voor het overige ten gronde beweert dat Leyssens, die twee prijzen — in een duivenwedstrijd, ingericht de 29ste mei 1955 door de vereniging « De Snelle Duif » te Heusden — gewonnen had, daarop geen aanspraak mocht maken omdat hij niet aan de reglementen van de inrichtende bond voldeed, en meer bepaald, in strijd met het reglement, met dezelfde duiven tezelfdertijd in een andere bond speelde;

namelijk in een wedstrijd, ingericht door de « Vrije Duif » ;

dat daarenboven de eis niet ontvankelijk zou zijn omdat art. 5 van het reglement bepaalt, dat alle betwistingen moeten beslecht worden door een provinciaal comitee, dat als verplichtend scheidsgerecht tussen de aangesloten leden optreedt ;

Overwegende, wat betreft de zogenaamde exceptie van « spel », dat de wet geen rechtsvordering toestaat voor een speelschuld en voor de betaling van een weddenschap ;

dat art. 1966 B.W. alleen een uitzondering voorziet voor de spelen waarmee behendigheid en geoefendheid van het lichaam gemoeid zijn ;

dat de duivenwedstrijden door het merendeel van de rechtspraak niet onder de bij art. 1966 voorziene uitzonderingen gerangschikt worden (Rép. Prat., V° Jeu et Pari en Matière Civile, n° 33 en vlg.) ; dat ze ook niet uitdrukkelijk onder de uitzonderingen vermeld zijn ;

dat bij dergelijke wedstrijden de behendigheid en de geoefendheid van het lichaam der deelnemers niet gemoeid is ; dat integendeel het winnen van een prijs enkel afhankelijk is van het toeval, de hoedanigheden en het uithoudingsvermogen van de duif, de weersgesteldenis en andere factoren, waarbij de behendigheid en de kennis van de konkurrenten praktisch geen rol spelen ;

Overwegende dat ook, in het voorhanden geval, zoals uit de bewoordingen van de oorspronkelijke dagvaarding blijkt, Leyssens zijn duiven heeft laten deelnemen aan een prijsvlucht, uit Laon in Frankrijk ; dat zijn eigen deelneming zich ertoe beperkte de duiven in te korven en een inzetgeld te betalen van 218 F. ; dat hij, zoals hij het zelf uitdrukt, de vijfde en de vier en twintigste prijs speelde, bestaande uit een rijwiel en twee sommen geld van 253,80 fr. en 68,60 fr. ;

dat Leyssens geen enkel bestanddeel naar voren brengt om te doen blijken welke lichamelijke of intellectuele prestaties hij tot het winnen van zijn prijzen geleverd heeft ;

dat hieruit voldoende blijkt dat noch de persoonlijke behendigheid, noch de geoefendheid van verweerders lichaam enig aandeel gehad heeft in hetgeen hij zelf in de dagvaarding als een spel betiteld heeft ;

dat, hoe onschuldig en zelfs nuttig het kweken en oefenen van reisduiven in sommige omstandigheden ook moge zijn, de rechtbanken geen rechtsvordering mogen toestaan wanneer die liefhebberij tot spel of weddenschap ontaardt en wanneer, zoals hier, de eis enkel tot voorwerp heeft het innen van een schuld die de vrucht is van een loutere overeenkomst van spel ;

Overwegende dat het bijgevolg overbodig is de andere door de eiser op verzet opgeworpen middelen te onderzoeken ;

Om deze redenen :

Op tegenspraak en in laatste aanleg beslissend,

Verklaren het verzet tegen ons verstekvonnis van 19 april 1957 ontvankelijk en gegrond, en opnieuw statuerend,

Verklaren de oorspronkelijke eis, strekkend tot betaling van 1822,40 fr. niet ontvankelijk, wijzen hem af en veroordelen de verweerder op verzet tot de kosten van de beide rechtsgedingen.

BOEKBESPREKING

Dr. G. Th. Kempe. — Reclassering in onze samenleving. Voorlichten, recht doen, helpen. — Arnhem, Van Loghum Slaterius. 1958. 352 p.

In dit werk van Dr. G. Th. Kempe, buitengewoon hoogleraar in de criminele sociologie aan de universiteit te Utrecht, worden de meest actuele problemen van de strafrechtswetenschap besproken met een zo grondig wetenschappelijk inzicht, een zo rijke ervaring uit de parktijk en tevens met een zo roerend menselijk begrip, dat niemand die zich interesseert voor strafrecht en criminologie dit boek ongelezen mag laten. Het is daarbij geschreven in een zo bewonderenswaardig en sierlijk Nederlands dat reeds daardoor alleen de lectuur tot een groot genot wordt.

De reclassering van de gestrafte delinquenten is slechts de aanleiding geweest tot het schrijven van dit boek ; het is het kader waarin de auteur zijn beschouwingen heeft uitgewerkt. Doch deze beschouwingen treden in alle hoofdstukken ver buiten dit strenge kader en omvatten in werkelijkheid alle problemen die van actueel belang zijn in het moderne strafrecht.

Schrijver begint zijn boek met de uiteenzetting van de historische groei van het reclasseringswerk in Nederland. In 1823 werd het « Nederlands genootschap tot zedelijke verbetering van de gevangenen » opgericht ; het heeft gedurende al de tijd van zijn bestaan, te midden van allerlei wisselvalligheden, een buitengewone activiteit ontwikkeld en het heeft zich met de jaren meer en meer verdiept in de bezinning op aard en wezen van zijn werk, zodanig dat het thans in Nederland op de innigste wijze vergroeid is met de penitentiaire wetenschap zelf.

De auteur beschrijft het organisatorisch kader dat heden ten dage in Nederland zorgt voor het reclasseringswerk. Dit werk, zegt Prof. Kempe, is in zijn land essentieel volkszaak, omdat er een brede onderlaag van vrijwilligers, ongehonoreerd, zich met de grootste toewijding met deze taak bezighoudt. Het zijn eerst en vooral de toezichhouders, die in de meest verschillende omstandigheden een nauw contact blijven onderhouden met voorwaarlijk veroordeelden of in vrijheid gestelde delinquenten, zonder dat zij nochtans speciaal voor dit werk opgeleid werden. Verder zijn het de reclasseringsbezoekers, die eveneens vrijwillig hun medewerking verlenen, doch waarvan de activiteit in de wet is voorzien. Eindelijk beschrijft de auteur de instellingen, meestal gevormd op religieuze grondslag, tussen dewelke de grote taak der reclassering verdeeld wordt.

Sedert 1947 heeft een nieuwe regeling de reclasseringsraden, die reeds vroeger bestonden, op een volkomen nieuwe leest geschoeid. Zij vormen thans een onmisbare schakel tussen de ambtelijke strafrechtspleging en de particuliere instellingen. Hun taak is zeer uitgebreid : zij brengen adviezen uit, geven voorlichtingsreportages, onderzoeken welke nazorg er voor de delinquenten zal vereist zijn en bereiden de voorwaardelijke invrijheidstelling voor.

Deze verschillende instellingen genieten de financiële steun van het departement van justitie, zonder welke steun zij in de onmogelijkheid zouden verkeren hun taak tot een goed einde te brengen.

Na de organisatie, zoals zij thans werkt, beschreven te hebben geeft de auteur kritische beschouwingen over haar activiteit. De organisaties op reclasseringsgebied zijn thans gelast met een dubbele taak : de voorlichting over verdachten en de nazorg voor reclassenten. Hiertegen heeft schrijver ernstig bezwaar en

hij betoogt hoe het wenselijk zou zijn dat men zou komen tot een organisatie waardoor de instellingen zouden kunnen worden ontheven van hun zorg voor de voorlichting en zich derhalve geheel zouden kunnen wijden aan het nazorgwerk (blz. 65). Wanneer de reclasseringsraden niet hebben beantwoord aan de verwachtingen die men in 1947 had gekoesterd is Prof. Kempe van mening dat zulks te wijten is aan het ontbreken van zekere onontbeerlijke hulpmiddelen, zoals een deskundig secretariaat.

Welke zijn nu de problemen die zich stellen in de praktijk? De auteur verdeelt ze over drie hoofdstukken: de voorlichting, de penitentiaire zorg en de nazorg.

Voorlichting wordt eerst en vooral verstrekt aan het departement van justitie, namelijk in verband met de selectie van de inrichting in dewelke de veroordeelde geplaatst wordt; verder eveneens met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidsstelling en met de ingediende gratieverzoeken. Bij deze verschillende wijzen van voorlichting stipt de auteur meerdere mogelijke verbeteringen aan. Ook aan de rechterlijke macht wordt voorlichting verstrekt door deskundigen op velerlei gebied, doch de meest belangrijke voorlichting is wel deze die handelt over de persoon van de dader van een misdrijf: psychiatrische voorlichting, doch vooral in de laatste jaren sociale voorlichting. Zeer belangrijk is hierbij de uiteenzetting over de voorlichting die de rechterlijke macht in elk geval van node heeft en deze die ze kan ontberen. De auteur betoogt dat de moderne voorlichtingsarbeid niet meer kan toevertrouwd worden aan leken, doch dat het noodzakelijkerwijze werk van deskundigen moet zijn. Op diepgaande wijze toont schrijver aan dat, wanneer de voorlichting ook blijft bij de meest strenge objectiviteit der feitelijke gegevens, er toch noodzakelijkerwijze in het geheel van het rapport een subjectief beeld wordt ontwikkeld. Het is dan ook nog een afzonderlijk probleem op welke wijze de rechter gebruik zal maken van de hem verstrekte voorlichting, want dit zou op zeer onhandige wijze kunnen gebeuren en dan soms onberekenbare schade veroorzaken. Heel dit hoofdstuk geeft treffende psychologische beschouwingen, die aantonen welke geweldige problemen hier voorhanden zijn.

Wat heeft nu de gedetineerde nodig als penitentiaire zorg?

Hier stellen zich de moeilijke vraagstukken betreffende het contact met zijn medegedetineerden, de aard van de te verrichten arbeid, de moeilijkheden die zich voordoen in verband met zijn familieleven en vooral de voorzichtige voorbereiding van zijn terugkeer in de vrije gemeenschap. Veel kan aan de delinquent op al deze gebieden verstrekt worden. De richting waarin de reorganisatie van het gevangeniswezen zich beweegt wordt door de auteur aangegeven in drie hoofdpunten: « versterking der gemeenschapsgeachte; het leggen en bevorderen van zoveel mogelijk contacten tussen de penitentiaire wereld en de vrije samenleving; teamsamenwerking in de penitentiaire staven » (blz. 156). Doch elk van deze tendenzen biedt haar bezwaren, waaronder het gebrek aan voldoende geschoold personeel zich op de meest nijpende wijze doet gevoelen. Het vele dat in Nederland op dit gebied bereikt is geworden onder de leiding van de directeur-generaal voor het gevangeniswezen, de Heer Lamers, verdient de allergrootste waardering.

En wat kan nu de nazorg bieden? Dit zal vooral afhangen van de goede keuze en opleiding der nazorgers. Doch de auteur waarschuwt tegen oppervlakkige voorbereiding die een mentaliteit van quasi deskundigheid aankweekt welke soms gevaarlijk kan worden. De auteur ziet meer heil in vrije groepsbesprekingen

op basis van concrete gevallen en belevingen. Naast de algemene nazorg zal dan ook meer speciaal de toestand van alcoholisten, geestelijk gestoorde en prostituées dienen in aanmerking genomen te worden.

In verband met de toekomst van de nazorg oefent Prof. Kempe kritiek uit op de leer der school van het « sociaal verweer ». Het uitbannen van de straf en het vervangen ervan door maatregelen van sociale verdediging acht schrijver eerder zuivere theorie. De genoemde maatregelen, ook al zijn ze theoretisch geen straffen, worden niettemin door degenen die er aan worden onderworpen als uiterst zware straffen onderhouden (blz. 207). Met alle waardering voor de meest uitgebreide preventieve maatregelen, drukt de auteur er ten eerste op dat in geen enkel geval op grond van het « sociaal verweer » aan de rechter bevoegdheden zouden mogen toegekend worden om op te treden tegenover hen die sociaal gevaarlijk zouden blijken, zolang dit gevaar zich nog niet in de vorm van criminaliteit heeft gemanifesteerd.

In het derde deel van zijn werk onderzoekt dan de schrijver op uitvoerige wijze en in detail welke de aard en het wezen zijn van de reclassering. Niets is hierbij moeilijker dan het voorlichtingsrapport, waarvan de auteur alle aspecten onderzoekt en zowel de voortreffelijke als de gevaarlijke kanten in het licht stelt. Hij noemt de voorlichting van de rechter het kernstuk van het moderne strafproces. De inhoud ervan moet zijn « de herscheppende ontwikkeling van de levensgang van de delinquent in zoveel mogelijk aspecten, alsmede van de levensmogelijkheden, die hij wellicht nog zou kunnen realiseren op zodanige wijze, dat deze zowel hemzelf als de samenleving ten goede kunnen komen ». Doch de schrijver stelt hierbij de eis dat het voorlichtingsrapport zou gehouden worden in een hoge ethische sfeer van eerbied voor de naaste en van wederzijds begrip tussen twee mensen.

Hoe wordt nu de mens in gevangenschap benaderd? Dit onderzoekt de schrijver voor de reclasseringsbezoeker, voor de zielzorger en voor de sociale ambtenaar. Zij allen oefenen een vertrouwensfunctie uit waaraan de hoogste eisen dienen gesteld te worden van kunde, tact en persoonlijk integriteit.

De grote idee waarop de auteur met klem de nadruk legt is deze dat de oplossing van de problemen der reclassering en daarbij van al de grote vragen van het strafrecht niet in de eerste plaats gelegen zijn op het terrein van de vakkennis en de technische onderlegdheid. Zonder deze te onderschatten zijn toch van oneindig meer belang voor al degenen die op welke wijze ook bij de strafrechts- en de penitentiaire wetenschappen betrokken zijn: zelfkennis, zelfinzicht en zelfkritiek. Er worden aldus zeer hoge eisen gesteld, doch Prof. Kempe is ervan overtuigd dat, ongeacht vragen van scholing en opleiding, de taak enkel zal kunnen vervuld worden door degene die het er voor over heeft om de eerlijkheid tegenover zichzelf als richtsnoer te aanvaarden (blz. 316).

De thans bestaande toestand, wat betreft de opleiding, de scholing en de vorming der beroepskrachten, noemt de auteur onbevredigend en chaotisch. De schrijver acht vooral de « vorming » van belang en hierdoor verstaat hij het proces van langzame verwerking van het in de opleiding geleerde en het in de scholingsperiode onder leiding praktisch toegepaste. Het bezetten van de hoogste posten in de penitentiaire administratie door academisch gevormde juristen heeft voorzeker grote voordelen. Doch schrijver legt er de nadruk op dat de huidige juridische opleiding nog bepaald onvoldoende rekening houdt met de samenleving « waarin het recht toch ligt ingebed ». « De sociologische vorming laat ons in de steek als

het gaat om de vele individuele varianten en afwijkingen, waar juist het forensische terrein zo rijk aan is; de psychologische studie, hoe waardevol ook, staat nog zeer onwennig tegenover normatieve aspecten, waarvan de feitelijke aanwezigheid en belangrijkheid in het forensisch maatschappelijk werk niet kan worden ontkend» (bzl. 335).

Het doel zal dus zijn niet het weten om het weten noch om het opbouwen van een sluitend wetenschappelijk systeem noch om het voorspellen van te verwachten acties en reacties; belangrijker is de wetenschap die veroverd wordt essentieel met de bedoeling om helpend en handelend te kunnen ingrijpen in het leven van de naaste, gebonden aan de eerbied voor het innerlijke raadsel dat elke mens steeds is.

En Prof. Kempe sluit zijn werk met deze verheven beschouwing: «slechts op dit niveau ontstijgt men de in vele opzichten zo volkomen terecht gesignaleerde gevaren van de techniek en wordt deze geadeld door een houding van de geest, die in overeenstemming is met zin en gehalte van het werk dat verricht moet worden» (blz. 352).

Dit boek van Prof. Kempe is een uiterst belangrijk werk dat ons aantoonst hoe elke schijnbare technische vooruitgang ten slotte onvruchtbaar blijft zonder de diepere mensenkennis. Van deze waarheid dienen al degenen die te doen hebben met het strafrecht doordrongen te zijn en er is geen betere weg tot dit besef dan de lectuur van het hier besproken werk.

René Victor

BALIELEVEN

Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel

Op initiatief van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel zal op dinsdag 4 novemebr 1958, om 20.30 uur een lezing gehouden worden in de zaal van het Assisenhof, Gerechtsgebouw, te Brussel.

Als spreker treedt op de Heer Gerard Walschap, met als onderwerp «Genie en abnormaliteit».

MEDEDELINGEN

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel

Wij ontvingen de hieronderstaande nota van het Verbond van het Vlaamse Overheidspersoneel.

* * *

Op woensdag, 8 oktober hield het bestuur van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel (V.V.O.) een persconferentie in het Consciencehuis.

Onderwerpen:

A. De overtreding van de taalwet in bestuurszaken wordt door de strafrechter betuugeld.

B. 450 Vlaamse gemeenten akkoord met V.V.O. dat de gemeenteraden van de Brusselse agglomeratie moeten beslissen: én Nederlands én Frans diensttaal.

Uiteenzetting:

A. De Heer F. Bové, voorzitter, deelt mede dat, in strijd met de gangbare opvattingen, de overtreding van de taalwetten wel degelijk gesanctionneerd wordt, in het bijzonder door de strafrechter.

Artikel 151 van het Strafwetboek betuugelt inderdaad elke daad van willekeur gepleegd door ambtenaren die de taalvrijheid en de taalrechten zowel van het publiek als van de personeelsleden in overheidsdienst geschonden hebben. Zware gevangenisstraffen bedreigen de verantwoordelijke ambtenaren.

Ingevolge een klacht van het Verbond van het

Vlaams Overheidspersoneel heeft het parket zijn diensten gelast opperamtenaren te onderhoren betreffende door hen gepleegde taaldwang.

Zelfs ingeval de zaak geklasseerd wordt, is thans het bewijs geleverd dat het parket van Brussel de mening toegedaan is dat artikel 151 van het wetboek van strafrecht taaldwang betuugelt.

Nog andere bepalingen van het strafwetboek betuugelen de overtreding van de taalwetten. Zij worden thans door het bestuur van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel onderzocht met het oog op het indienen van andere klachten bij het parket van de correctionele rechtbank te Brussel.

B. De Heer R. Becquaert, ondervoorzitter van het V.V.O. en voorzitter van de commissie «Brusselse agglomeratie», deelde mede dat een schrijven gestuurd werd naar de Vlaamse gemeenten, waarin de door de gemeentediensten van de Brusselse agglomeratie op hun Vlaamse ingezetenen en op hun Vlaamse personeelsleden uitgeoefende taaldruk aangeklaagd werd.

Meer dan 450 Vlaamse gemeenten hebben schriftelijk geantwoord dat zij de door het V.V.O. tegen de gemeenten van de Brusselse agglomeratie ondernomen actie moreel steunen. Deze gemeenten vertegenwoordigen ongeveer 2 miljoen zielen.

Het bestuur van V.V.O. is de mening toegedaan dat de gemeenteraadsleden van de Brusselse agglomeratie nog vóór het einde van 1958 moeten beslissen dat vanaf 1 januari 1959 de Vlaamse personeelsleden van gemeentediensten in binnendienst het Nederlands zullen mogen spreken en schrijven voor de afhandeling van de hun toevertrouwde zaken. In het contact met het publiek moet vanzelfsprekend de taalkeuze van de particulieren geëerbiedigd worden, en zulks beter dan thans het geval is.

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen Fiscaal Tijdschrift: n° 1 - september 1958:

A. Tiberghien, Artikel 52 in het kort.

Nederlands Juristenblad, afl. 34 - 11 oktober 1958:

Mr M. V. Polak, President, Regering en Parlement in Frankrijk en de Grondwet der Vijfde Republiek. — Mr N. J. Polak, De beledigde partij in de kanton-gerechtsprocedure (II, slot). — Mr Ch. Th. Hermans, artikel 809 BRv een curiosum. — Mr J. H. Vergragt, Oordeel onjuist?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie: n° 4554 - 11 oktober 1958:

J. Th. Smalbraak, De goede trouw, de billijkheid en de boedelscheiding (III). — Prof. S. N. van Opstall, Nogmaals «oude stichtingen».

Journal des Tribunaux: n° 4206 - 12 octobre 1958:

Considérations sur la loi du 11 avril 1936 permettant au gouvernement d'interdire l'entrée en Belgique de publications étrangères obscènes. — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge: septembre 1958:

Gaston Leclef et Ernest Houyet, A propos du manuel de comptabilité notariale de Me Pierre de Simpel.

Recueil de Jurisprudence du droit administratif et du conseil d'état: n° 3 - 1958:

M. J. P. Haesaert, L'irrecevabilité des moyens nouveaux devant le Conseil d'Etat statuant comme juge de cassation.

Recueil Dalloz: 32° cahier - 8 octobre 1958:

Jean Robert, La convention de New-York du 10 juin 1958 pour la reconnaissance et l'exécution des sentences arbitrales étrangères.